

9.3.2 Територія для пошуку у завалі, рівень В	84
9.3.3 Виконання пошуку у завалі, рівень В.....	84
9.5 Ментрейлінг, рівень В RH-MT В.....	86
9.5.1 Вправи Максимальний результат: 200 балів.....	86
9.5.2 Територія для ментрейлінгу, рівень В	86
9.5.3 Виконання ментрейлінгу, рівень В	86
10 Додатки – ескізи для Слухняності.....	87
10.1 Рух на повідку/Рух без повідка.....	87
10.2 Прохід через групу людей	88
10.3 Укладання з підкликанням	89
10.4 Зміна позиції	90
10.5 Перенос і передача V	91
10.6 Перенос і передача А, В	91
10.7 Контроль на відстані	92
20 Додатки – ескізи для Спритності	93
20.1 Перетин неприємного матеріалу	93
20.2 Прохід дерев'яної дошки підвищеної жорсткості.....	94
20.5 Керування на відстані	95
20.6 Нестабільна дошка	96
20.7 Драбина	97
20.8 Тунель з турбою.....	98
20.9 Гойдалка	99

МІЖНАРОДНА КІНОЛОГІЧНА ФЕДЕРАЦІЯ (FCI) Place Albert 1er, 13, B – 6530 Thuin (Belgique), tel :+32.71.59.12.38, fax : +32.71.59.22.29, email : <http://www.fci.be>**МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПОШУКОВО-РЯТУВАЛЬНИХ СОБАК (IRO)**

Moosstrasse 32, A-5020 Salzburg, Tel.: 0043 662 82 65 26, Fax: 0043 662 82 65 26 20

**Міжнародні правила суддівства
тестувань пошуково-рятувальних собак
(Дисципліни F, FL, MT, T)**

Міжнародної кінологічної федерації (FCI)

та

Міжнародної організації пошуково-рятувальних собак (IRO)

Результат перегляду цих правил робочою групою FCI/IRO

Постанова Генерального комітету FCI від 28 лютого/01 березня 2018 року
(Лісабон, Португалія)Постанова Засідання делегатів IRO від 24 червня 2018 року
(Зальцбург, Австрія)

Дійсні з 01 січня 2019 року

Слово від перекладача, терміни

Даний переклад містить лише ту інформацію, яка стосується тестиування по дисциплінам:

- F (слідова робота);
- FL (природне середовище);
- MT (ментрейлінг – пошук у запаховому коридорі);
- T (техногенний завал).

Не зважаючи на те, що текст правил перекладений не в повному обсязі, структура документу залишена без змін, тому знайти відповідний розділ або пункт у оригінальному тексті можна за номером розділу/пункту у перекладі.

Враховуючи наявність додаткових офіційних роз'яснень до цих правил, переклад відповідних роз'яснень подано у відповідних місцях основного тексту.

У даному варіанті перекладу терміни будуть вживатися наступним чином:

Дисципліна один із шести можливих варіантів роботи собаки: F (слідова робота), FL (природне середовище), L (лавина), MT (ментрейлінг), T (техногенний завал), W (робота на воді).

Рівень один із можливих рівнів складності в кожній дисципліні: рівень V (найнижчий, попереднє тестиування), рівень A (середній) та рівень B (найвищий).

Розділ один із двох можливих розділів тестиування у кожній дисципліні та на кожному рівні: розділ A (пошукова робота), розділ B (перевірка Слухняності/Спритності).

Пара кінологічна пара, що складається з провідника та його собаки.

Провідник особа, що виступає з собакою.

Прокладальник сліду особа, що прокладає слід.

Прокладальник маршруту особа, що прокладає слідовий маршрут для ментрейлінгу.

Сховок місце у зоні пошуку, в якому знаходитьться умовно постраждалий. Може бути як видимим, так і прихованим.

Постраждалий жива людина, що імітує особу, яка потребує допомоги рятувальників; умовно постраждалий.

У випадку виникнення суперечок і проблемних трактувань, оригінальним текстом вважається текст правил німецькою мовою.

7.2 Пошук у природному середовищі, рівень V RH-FL V	68
7.2.1 Вправи Максимальний результат: 100 балів.....	68
7.2.2 Територія для пошуку у природному середовищі, рівень V	68
7.2.3 Виконання пошуку у природному середовищі, рівень V	68
7.3 Пошук у завалі, рівень V RH-T V	69
7.3.1 Вправи Максимальний результат: 100 балів.....	69
7.3.2 Територія для пошуку у завалі, рівень V	69
7.3.3 Виконання пошуку у завалі, рівень V	69
7.5 Ментрейлінг, рівень V RH-MT V	70
7.5.1 Вправи Максимальний результат: 100 балів.....	70
7.5.2 Територія для ментрейлінгу, рівень V	70
7.5.3 Виконання ментрейлінгу, рівень V	70
8 Пошукова робота, рівень A (розділ A).....	71
8.1 Слідова робота, рівень A RH-F A	71
8.1.1 Вправи Максимальний результат: 200 балів.....	71
8.1.2 Територія для слідової роботи, рівень A	71
8.1.3 Виконання слідової роботи, рівень A	72
8.2 Пошук у природному середовищі, рівень A RH-FL A	74
8.2.1 Вправи Максимальний результат: 200 балів.....	74
8.2.2 Територія для пошуку у природному середовищі, рівень A	74
8.2.3 Вправа на позначення (дивися 3.4.5)	74
8.2.4 Виконання пошуку у природному середовищі, рівень A	74
8.3 Пошук у завалі, рівень A RH-T A	76
8.3.1 Вправи Максимальний результат: 200 балів.....	76
8.3.2 Територія для пошуку у завалі, рівень A	76
8.3.3 Вправа на позначення для пошуку у завалі (дивися 3.4.5)	76
8.3.4 Виконання пошуку у завалі, рівень A	76
8.5 Ментрейлінг, рівень A RH-MT A	78
8.5.1 Вправи Максимальний результат: 200 балів.....	78
8.5.2 Територія для ментрейлінгу, рівень A	78
8.5.3 Виконання ментрейлінгу, рівень A	78
9 Пошукова робота, рівень B (розділ A).....	79
9.1 Слідова робота, рівень B RH-F B	79
9.1.1 Вправи Максимальний результат: 200 балів.....	79
9.1.2 Територія для слідової роботи, рівень B	79
9.1.3 Виконання слідової роботи, рівень B	80
9.2 Пошук у природному середовищі, рівень B RH-FL B	82
9.2.1 Вправи Максимальний результат: 200 балів.....	82
9.2.2 Територія для пошуку у природному середовищі, рівень B	82
9.2.3 Виконання пошуку у природному середовищі, рівень B	82
9.3 Пошук у завалі, рівень B RH-T B	84
9.3.1 Вправи Максимальний результат: 200 балів.....	84

5.1.6 Вправа 5 «Керування на відстані»	10 балів.....	52
5.1.7 Вправа 6 «Нестабільна дошка»	10 балів.....	53
5.1.8 Вправа 7 «Драбина»	10 балів	53
5.1.9 Вправа 8 «Тунель з трубою»	10 балів	54
5.1.10 Вправа 9 «Укладання при відволіканні»	10 балів	54
5.3 Ментрелінг, рівень А RH-MT A	55	
5.3.1 Вправи Максимальний результат: 100 балів.....	55	
5.3.2 Вправа 1 «Рух без повідка із групою»	15 балів	55
5.3.3 Вправа 2 «Зміна позиції»	15 балів.....	55
5.3.4 Вправа 3 «Перетин неприємного матеріалу»	15 балів	56
5.3.5 Вправа 4 «Прохід дерев'яної дошки підвищеної жорсткості»	56	
10 балів	56	
5.3.6 Вправа 5 «Тунель з трубою»	15 балів	56
5.3.7 Вправа 6 «Перенос і передача»	15 балів	57
5.3.8 Вправа 9 «Укладання при відволіканні»	15 балів	57
6 Слухняність та спритність, рівень В (розділ В)	58	
6.1 Слід, природне середовище, завал, рівень В	58	
6.1.1 Вправи Максимальний результат: 100 балів.....	58	
6.1.2 Вправа 1 «Рух без повідка із групою»	15 балів	58
6.1.3 Вправа 2 «Контроль на відстані»	15 балів	58
6.1.4 Вправа 3 «Апортування на рівній поверхні»	10 балів	59
6.1.5 Вправа 4 «Перенос і передача»	10 балів	59
6.1.6 Вправа 5 «Керування на відстані»	10 балів.....	60
6.1.7 Вправа 6 «Гайдалка»	10 балів	60
6.1.8 Вправа 7 «Драбина»	10 балів	61
6.1.9 Вправа 8 «Тунель з трубою»	10 балів	61
6.1.10 Вправа 9 «Укладання при відволіканні»	10 балів	62
6.3 Ментрелінг, рівень В RH-MT B	63	
6.3.1 Вправи Максимальний результат: 100 балів.....	63	
6.3.2 Вправа 1 «Рух без повідка із групою»	15 балів	63
5.3.3 Вправа 2 «Зміна позиції із жеребкуванням»	15 балів	63
6.3.4 Вправа 3 «Перетин неприємного матеріалу»	15 балів	64
6.3.5 Вправа 6 «Нестабільна дошка»	15 балів.....	64
6.3.6 Вправа 5 «Тунель з трубою»	15 балів	64
6.3.7 Вправа 6 «Перенос і передача»	10 балів	65
6.3.8 Вправа 9 «Укладання при відволіканні»	15 балів	65
7 Пошукова робота, рівень V (розділ А).....	67	
7.1 Слідова робота, рівень V RH-F V	67	
7.1.1 Вправи Максимальний результат: 100 балів.....	67	
7.1.2 Територія для слідової роботи, рівень V	67	
7.1.3 Виконання слідової роботи, рівень V	67	
7.1.4 Виконання вправи на позначення (дивися 3.4.5).....	67	

Преамбула

Дійсні стандарти тестування пошуково-рятувальних собак розроблені спільною Комісією FCI/IRO з підготовки пошукових собак та однаково затверджені Виконавчим комітетом FCI та Генеральною асамблесю IRO.

Вони замінюють собою попередні Стандарти тестування рятувальних собак FCI та IRO, що діяли до цього.

Дійсні стандарти було обмірковано та розроблено німецькою мовою. Для перекладів іншою мовою або у разі виникнення спірних ситуацій офіційним вважається текст німецькою мовою.

Принаймні через 5 років стандарти тестування будуть переглянуті, змінені, адаптовані або розширені базуючись на сучасних трендах та засвоєні уроках, отриманих під час їх використання.

Зміни мають бути офіційно затверджені відповідними органами FCI та IRO. Дійсні стандарти тестування діють для всіх організацій/федерацій-членів FCI та IRO.

Вони вважаються світовою платформою для рятувальних організацій, як базові для підготовки пошуково-рятувальних собак.

Умови тестування готовності до дій за призначенням визначаються та проводяться національними та міжнародними рятувальними організаціями.

Для зручності у тексті використовуються позначення у чоловічому роді, але вони так само застосовуються і до жіночої статі.

1 Основні дані

1.1 Мета та реалізація

Мета

Дійсні тестування пошуково-рятувальних собак призначені для кваліфікування окремих собак для подальшого навчання пошуково-рятувальній справі залежно від їх призначення. Успішне проходження тестування є доказом належної підготовки, що сприяє подальшому використанню пошуково-рятувального собаки у цій конкретній дисципліні. Це є основою для продовження тренувань у відповідних рятувальних організаціях.

Готовність до дій за призначенням

Визначення та визнання готовності до дій за призначенням проводиться виключно рятувальною організацією. Для цього можуть бути передбачені додаткові вимоги, наприклад, регулярне проходження конкретних тестів, додаткові знання провідника собаки, курси радіозв'язку, альпіністська підготовка, вікові обмеження собаки та провідника, випробування витривалості, правила екіпування, курси домедичної допомоги тощо.

Проведення тестувань

Тестування пошуково-рятувальних собак можна проводити протягом року. Заборонено проведення тестування, якщо не можливо гарантувати безпеку та здоров'я людини або тварини. При проведенні основних заходів, наприклад великих тестувань, Національних чемпіонатів та Чемпіонату Світу, можливі тактичні обмеження пов'язані із кількістю учасників та розкладом заходу.

Тестування пошуково-рятувальних собак можуть проводитися окремо за розділом пошукової роботи або перевірки Слухняності у всіх дисциплінах та на всіх рівнях, в такому випадку тестується лише обраний розділ. Результати тестування по одному розділу заносяться в робочу книжку собаки з відповідними балами та оцінкою, а також коментарем, що було проведено тестування лише в окремому розділі.

Наприклад:

RH-F B – повне тестування з оцінкою

RH-F B, N – лише розділ пошукової роботи

RH-F B, UO – лише розділ Слухняності/Спритності

У такому випадку ніяких титулів/рейтингів згідно із стандартами тестування, виставочними положеннями або положеннями про чистопородних собак не присуджується. Для отримання відповідного титулу необхідно успішно пройти обидва розділи (пошукова робота та Слухняність/Спритність).

3.3.17 Вправа «Нестабільна дошка»	30
3.3.18 Драбина	30
3.4 Виконання та оцінювання пошукової роботи	31
3.4.1 Загальна процедура	31
3.4.2 Оцінювання провідника	32
3.4.3 Оцінювання собаки	33
3.4.4 Позначення	34
3.4.5 Вправа на позначення	37
3.4.6 Слідова робота	39
3.4.7 Пошук у природному середовищі	41
3.4.8 Пошук на завалі	41
3.4.10 Ментрейлінг	41
4 Слухняність та спритність, рівень V (розділ В)	44
4.1 Попереднє тестування RH-F V, RH-FL V, RH-T V	44
4.1.1 Вправи Максимальний результат: 100 балів	44
4.1.2 Вправа 1 «Рух на повідку» 10 балів	44
4.1.3 Вправа 2 «Прохід через групу людей» 10 балів	44
4.1.4 Вправа 3 «Укладання з підкликанням» 10 балів	44
4.1.5 Вправа 4 «Зміна позиції» 15 балів	45
4.1.6 Вправа 5 «Укладання при відволіканні» 10 балів	45
4.1.7 Вправа 6 «Перенос і передача» 10 балів	46
4.1.8 Вправа 7 «Перетин неприємного матеріалу» 15 балів	46
4.1.9 Вправа 8 «Тунель з трубою» 10 балів	46
4.1.10 Вправа 9 «Прохід дерев'яної дошки підвищеної жорсткості»	47
10 балів	47
4.3 Попереднє тестування RH-MT V	48
4.3.1 Вправи Максимальний результат: 100 балів	48
4.3.2 Вправа 1 «Рух на повідку» 15 балів	48
4.3.3 Вправа 2 «Прохід через групу людей» 15 балів	48
4.3.4 Вправа 3 «Зміна позиції» 15 балів	48
4.3.5 Вправа 4 «Укладання при відволіканні» 15 балів	49
4.3.6 Вправа 5 «Перетин неприємного матеріалу» 15 балів	49
4.3.7 Вправа 6 «Прохід дерев'яної дошки підвищеної жорсткості»	50
10 балів	50
4.3.8 Вправа 7 «Перенос і передача» 15 балів	50
5 Слухняність та спритність, рівень А (розділ В)	51
5.1 Слід, природне середовище, завал, рівень А	51
5.1.1 Вправи Максимальний результат: 100 балів	51
5.1.2 Вправа 1 «Рух без повідка із групою» 15 балів	51
5.1.3 Вправа 2 «Контроль на відстані» 15 балів	51
5.1.4 Вправа 3 «Апортування на рівній поверхні» 10 балів	52
5.1.5 Вправа 4 «Перенос і передача» 10 балів	52

Зміст

Слово від перекладача, терміни	2
Пreamble.....	3
1 Основні дані	4
1.1 Мета та реалізація.....	4
2 Організація	5
2.1 Вимоги до організатора	5
2.2 Вимоги до провідника	6
2.3 Вимоги до собаки	7
2.4 Інфраструктура	9
2.4.1 Зона тестування Слухняності/Спритності	10
2.4.2 Зона тестування пошукової роботи	13
2.4.3. Постраждалі	14
2.5 Судді	15
2.5.1 Повноваження.....	15
2.5.2 Загальні дані	15
2.6 Попередження/Припинення/Дискваліфікація	15
2.6.1 Попередження	15
2.6.2 Припинення	16
2.6.3 Дискваліфікація	16
2.7 Санкції та апеляції через порушення правил	17
3 Проведення та оцінювання тесту	18
3.1 Загальні положення	18
3.2 Ключ загального результату	18
3.3 Виконання та оцінювання Слухняності та Спритності	19
3.3.1 Оцінювання провідника та собаки	19
3.3.2 Жеребкування та послідовність вправ	20
3.3.3 Початок та закінчення вправ.....	21
3.3.4 Оцінка чутливості до пострілу.....	22
3.3.5 Вправа «Рух на повідку/Рух без повідка»	22
3.3.6 Вправа «Прохід через групу людей»	23
3.3.7 Вправа «Укладання з підкликанням»	24
3.3.8 Вправа «Зміна позиції».....	24
3.3.9 Вправа «Апортування на рівній поверхні».....	24
3.3.10 Вправа «Перенос і передача»	25
3.3.11 Вправа «Укладання при відволіканні»	26
3.3.12 Вправа «Перетин неприємного матеріалу».....	27
3.3.13 Вправа «Тунель із трубою»	27
3.3.14 Вправа «Прохід дерев'яної дошки підвищеної жорсткості»	27
3.3.15 Контроль на відстані	28
3.3.16 Вправа «Керування на відстані»	29

2 Організація

2.1 Вимоги до організатора

Заявка на проведення

Дозвіл на проведення заходу видається відповідною головною організацією організатора заходу (члена FCI або IRO). Результати тестування мають взаємно визнаватися усіма членами FCI та IRO. Тестування можна проводити при наявності мінімум 4 (четирьох) заявлених учасників.

Вимоги до організатора

Організатор повинен забезпечити персонал, матеріальні та логістичні засоби відповідно до вимог тестування. Тестування може бути проведено самостійно або у взаємодії з іншими організаціями.

Умовні постраждалі та помічники є асистентами судді і мають завжди виконувати всі його розпорядження. Умовні постраждалі та помічники, що не дотримуються вимог судді, наприклад, стимулюють позначення або щось подібне, мають бути відсторонені та замінені.

Лише добре соціалізовані собаки можуть використовуватися в групі. Собаки з групи, що поводять себе антисоціально, мають бути відсторонені та замінені.

Розпорядник тесту

Організатор повинен мати кваліфікованого розпорядника тесту з лав своєї або сторонньої організації. Він організовує та контролює всю роботу по підготовці та проведенню заходу відповідно до регламенту.

Розпорядник повинен своєчасно забезпечити організацію робочих зон відповідно до правил тестування. Розпорядник працює із суддею протягом усього терміну проведення тестувань.

Дата та реєстрація

Розпорядник відповідає за своєчасне планування та реєстрацію заходу у відповідному форматі у всіх зацікавлених органах влади.

Адміністрація

Розпорядник відповідає за дотримання всіх формальностей під час проведення заходу. Рекомендується організувати роботу за контрольним списком.

Вимоги до персоналу

Розпорядник відповідає за підбір необхідного та кваліфікованого персоналу.

Розклад

Перед тестуванням необхідно скласти розклад, в якому відображається час початку тестувань для кожного учасника. Мінімум за 3 дні до початку тестування цей розклад має бути надісланий судді.

Врахуйте, що кожну пару (проводник+собака) в одній дисципліні та на одному рівні має оцінювати один і той самий суддя, а робочий день судді складає не більше 9 годин на день.

Оцінювання та звіт

Передавання та документування результатів випробувань відбувається згідно із національними правилами організатора.

Навантаження на суддю

Максимальне навантаження на суддю розраховується наступним чином:

Розділ А. Пошукова робота:

Рівень V – 1 одиниця

Рівень A – 2 одиниці

Рівень B – 3 одиниці

Розділ В. Слухняність та спритність:

Рівень V – 1 одиниця

Рівень A – 1 одиниця

Рівень B – 1 одиниця

Максимальне навантаження на суддю має складати максимум 36 одиниць на день!

2.2 Вимоги до провідника

Заявка на тест

Провідник зобов'язаний своєчасно подати заявку на участь у тестиуванні. Якщо він не може цього зробити, то повинен одразу повідомити про це розпоряднику тестиування.

Інформацію про терміни подачі заявики провідник дізнається самостійно.

Кожен провідник, що бере участь у тестиуванні, повинен мати відповідну екіпировку та форму одягу передбачену обраною дисципліною та розділом.

Доповідь про початок/закінчення тестиування

Доповідь перед початком виконання першої вправи і після закінчення останньої вправи відбувається із собакою на повідку (повідок приблизно 1 м та нашийник) в основному положенні.

Пошукові жилети, шлеї, рятувальні жилети тощо дозволяються лише у випадках, коли вони необхідні у відповідному розділі та описані в правилах.

Провідник повинен дотримуватися вимог судді та розпорядника тестиу.

Провідник має виступити в усіх розділах тестиування, навіть якщо не набрав мінімально необхідного балу в якомусь із них.

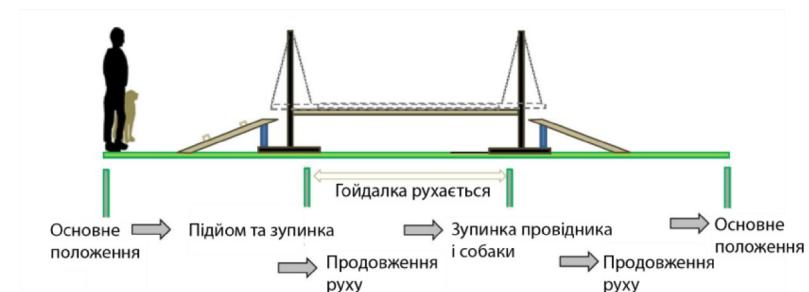
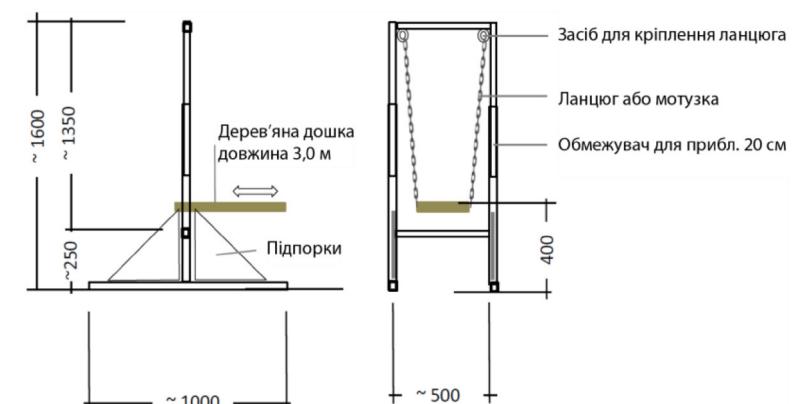
Тестиування вважається закінченим, коли оголошено результати і робочу книжку собаки повернено провіднику.

Про бажання передчасно закінчити тестиування у зв'язку з хворобою, травмою або іншою важливою причиною необхідно одразу повідомити розпоряднику.

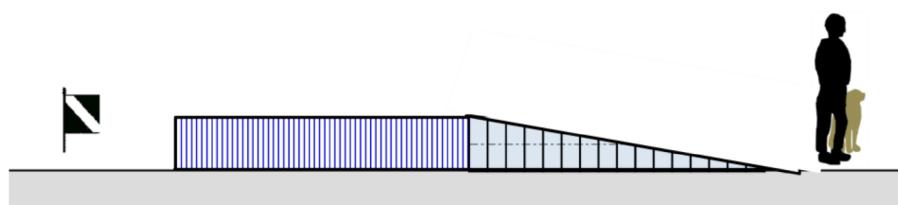
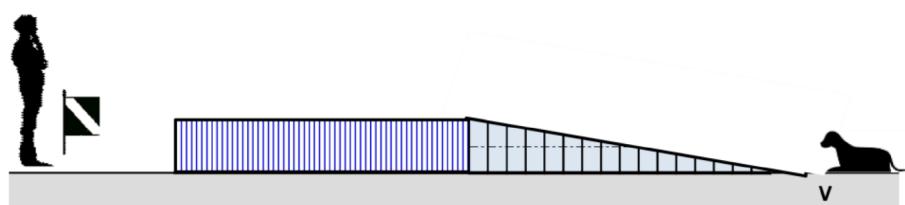
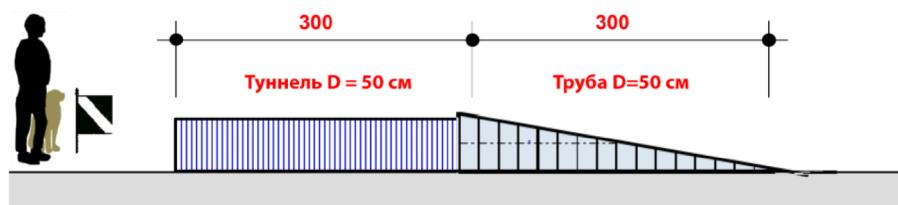
Передчасне закінчення тестиування без вагомої причини веде до дискваліфікації із відповідним записом у робочій книжці собаки.

20.9 Гойдалка

Допускаються подібні конструкції з такими ж розмірами та рухомістю.

20.8 Тунель з трубою

Добробут тварин

Необхідно дотримуватися правил добробуту тварин, безпеки та охорони навколошнього середовища, встановлених у країні організатора.

Протягом усього терміну тестування заборонені будь-які прояви насилля. Саме тому за надмірне застосування сили або грубе поводження з собакою можуть бути застосовані санкції відповідно до розділу 2.6.

Відповіальність

Провідник собаки несе відповіальність протягом усього часу тестування за будь-які випадки, пов'язані з ним або його собакою. Власник собаки повинен відшкодувати усі травми або збитки, спричинені ним або його собакою.

Саме тому, до початку тестувань, провідник має надати розпоряднику докази про наявність страхового полісу у нього та його собаки.

Усі інструкції від судді та розпорядника провідник приймає та виконує добровільно на свій страх і ризик.

Дозволені допоміжні засоби

При виконанні пошукової роботи дозволено використання наступних допоміжних засобів:

Свисток: перед початком роботи суддя має бути поінформований про характер звуку свистка. При використанні свистка одночасна голосова команда опускається.

Вода та/або губка: дозволяється при виконанні пошукової роботи після узгодження із суддею, якщо цього вимагають зовнішні або погодні умови, але не безпосередньо після чи під час виконання позначення.

Ментрейлінг

Дозволено використання GPS-пристрою, якщо суддя попереджений про це до початку тестування.

Не дозволені допоміжні засоби

- GPS та будь-які інші записуючі пристрої протягом пошукової роботи (проводник), за винятком Ментрейлінгу;
- мотиваційні предмети;
- їжа.

2.3 Вимоги до собаки

Мінімальний вік

Мінімальний вік для проходження собакою відповідного тестування складає:

Рівень V – Попереднє тестування – 15 місяців

Рівень А – Тестування – 18 місяців

Рівень В – Тестування – 20 місяців

Собака має досягти необхідного мінімального віку на день тестування.

Ідентифікація собаки

Собака, що не має ідентифікації тавром або чипом, не може брати участь у тестуванні.

Допуск до тестування

У тестуванні рятувальних собак можуть брати участь всі собаки незалежно від розміру, породи або родоводу.

Провідник собаки може брати участь лише в одному виді тестування в конкретний день, а протягом всього заходу може виступати максимум з 2 собаками. Собака може брати участь лише у 2х видах тестування на конкретному заході. Для переходу на наступний рівень тестування необхідно повністю завершити попередній рівень тестування:

Допуск до рівня V: без вимог (мають дотримуватися національні регламенти членів FCI/IRO!).

Допуск до рівня A: рівень V у тій же дисципліні.

Допуск до рівня B: мінімум 2 позитивних тестування по рівню А в тій же дисципліні з оцінкою мінімум «добре».

L, W (Лавина, Вода): 1 позитивне тестування по рівню А з оцінкою мінімум «добре».

За бажання всі рівні тестування можна проходити повторно.

Якщо тестування не було пройдено успішно, собака може виступати знову в тій же дисципліні лише через 5 днів.

Після успішного проходження 2 тестувань по рівню А (за винятком L, W) з мінімальною оцінкою «добре» в одній дисципліні, собака може виступати по рівню В тієї ж дисципліни вже наступного дня, якщо досягла необхідного мінімального віку.

Собака не може виступати з кількома провідниками в рамках одного заходу.

На заходах з розстановкою призових місць собака має виступати у найвищому раніше здобутому рівні дисципліни.

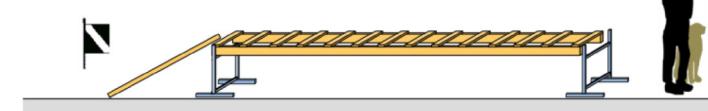
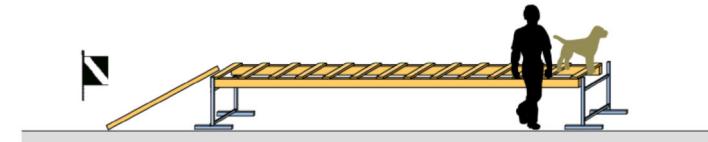
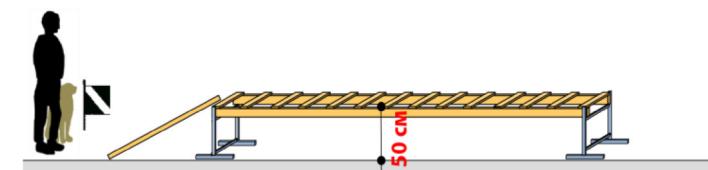
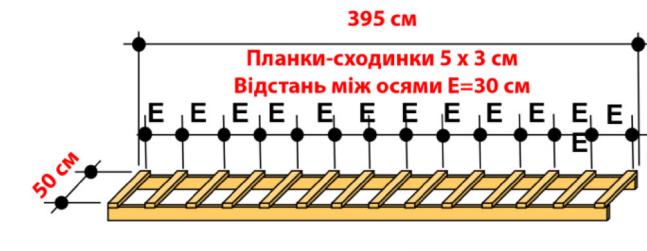
Тічні суки можуть брати участь у всіх тестуваннях, але їх слід тримати якнайдалі від інших собак-учасників, а виступати вони повинні в кінці, наскільки це можливо організаційно. Хворі і, можливо, заразні собаки виключаються з тестування і не повинні знаходитися на місці проведення тесту.

Робоча книжка

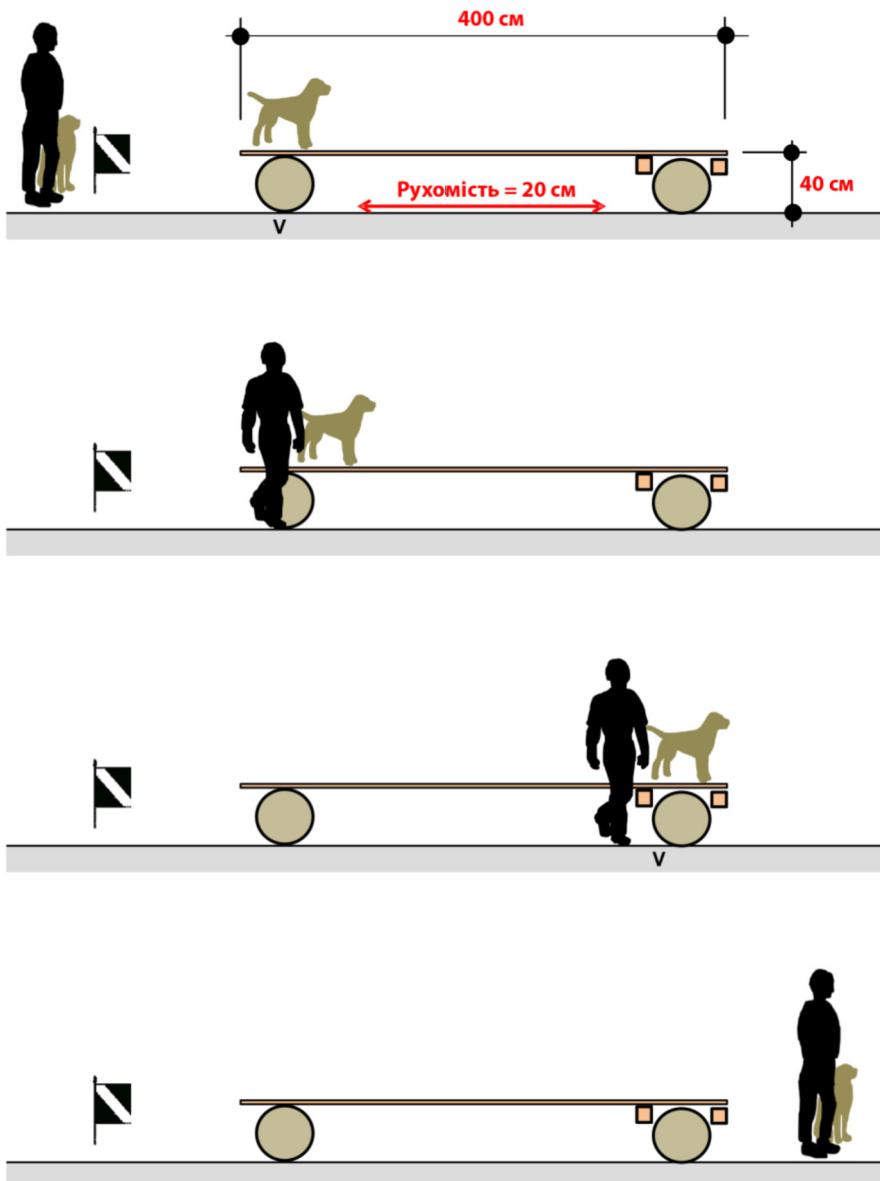
Кожен учасник обов'язково повинен мати робочу книжку, видану і зареєстровану в національній організації-члені FCI або IRO.

Робоча книжка має бути передана організатору заходу до початку тестування. Результати тестування записуються у робочу книжку організатором, а також перевіряються суддею та завірюються його підписом.

20.7 Драбина

20.6 Нестабільна дошка

У разі дискваліфікації, у робочу книжку проставляється міжнародний штамп ("dis") або відповідне зауваження із обґрунтуванням.

Щеплення

До початку тестування, на вимогу організатора, уповноваженому розпоряднику заходу мають бути надані докази наявності необхідних національних щеплень (карта щеплень).

Соціальна поведінка

Суддя спостерігає за темпераментом собаки перед початком і протягом усього тестування.

Суддя зобов'язаний негайно припинити тестування, якщо собака демонструє явні недоліки темпераменту, або дискваліфікувати його, в разі агресивної поведінки, та негайно повідомити розпорядника тесту, як детально описано в розділі 2.6.

Явні недоліки темпераменту це:

- агресивна поведінка щодо незнайомих людей та інших собак;
- втеча від провідника або з робочої зони.

Слухняність собаки

Якщо собака демонструє недостатню слухняність, тобто провідник не може взяти його під контроль, суддя має надати провіднику три спроби підклікати собаку.

Суддя має право припинити виступ, якщо чітко видно, що собака не достатньо підготовлений, демонструє небажання працювати, явно непідконтрольний своєму провіднику або очевидно фізично неспроможний виконати задачу.

Амуніція

За винятком роботи на завалі, дозволяється використання пошукових жилетів. Допускається використання світлових маячків або дзвонівок. Маються на увазі миготливі вогники або світлові палички, що дозволяють провіднику бачити собаку, але не ліхтар або прожектор, що допомагає собаці орієнтуватися у просторі.

Дозволено використання звичайного не маніпулятивного нашийника. Він може бути вдягнений на собаку або провідник може носити його з собою. Допускаються також вільно вдягнені медичні (протипаразитарні) нашийники.

RH-W

Собака має бути вдягнений у шлею для роботи на воді або рятувальний жилет із відповідною ручкою. Не дозволяється використання пошукових жилетів.

2.4 Інфраструктура

Загальні дані

Усі деталі виготовлення перешкод, такі як матеріали, конструкція та розміри, окрім опису у тексті, також наведені на ескізах у окремому додатку.

Для проведення тестування необхідна наявність відповідних зон, що відповідають усім аспектам регламенту.

Рішення про можливість відвідування робочих зон для пошукових розділів поза часом тестування ухвалюється організатором та суддею.

Безпека

Щоб уникнути нещасних випадків, робочі зони та перешкоди мають відповідати правилам та стандартам безпеки відповідної країни. Суддя має право відмовитися від використання робочих зон або перешкод, якщо вбачає в них небезпеку для провідника або собаки.

Помічники

Помічники мають поводитися нейтрально під час роботи собаки і не заважати йому.

W

Для виконання вправи необхідно підібрати берегову лінію таким чином, щоб собака мусив плавати переважну частину вправи, але з легкістю міг повернутися на берег.

Всі, хто знаходиться у воді або на човні, мають бути одягнені у неопреновий костюм або рятувальний жилет. Провідник має бути вдягнений у неопреновий костюм або рятувальний жилет, а собака – у рятувальний жилет або відповідну шлею.

2.4.1 Зона тестування Слухняності/Спритності

Загальні дані

Якщо необхідно, суддя має право відхилити запропоновані робочі зони або перешкоди у разі, коли вони не відповідають Стандартам тестування.

F, FL, T, MT

Для проведення Слухняності/Спритності має бути доступною **робоча зона відповідного розміру**.

L

Рівна, повністю або частково утрамбована або очищена від снігу, робоча зона відповідного розміру.

Маркування

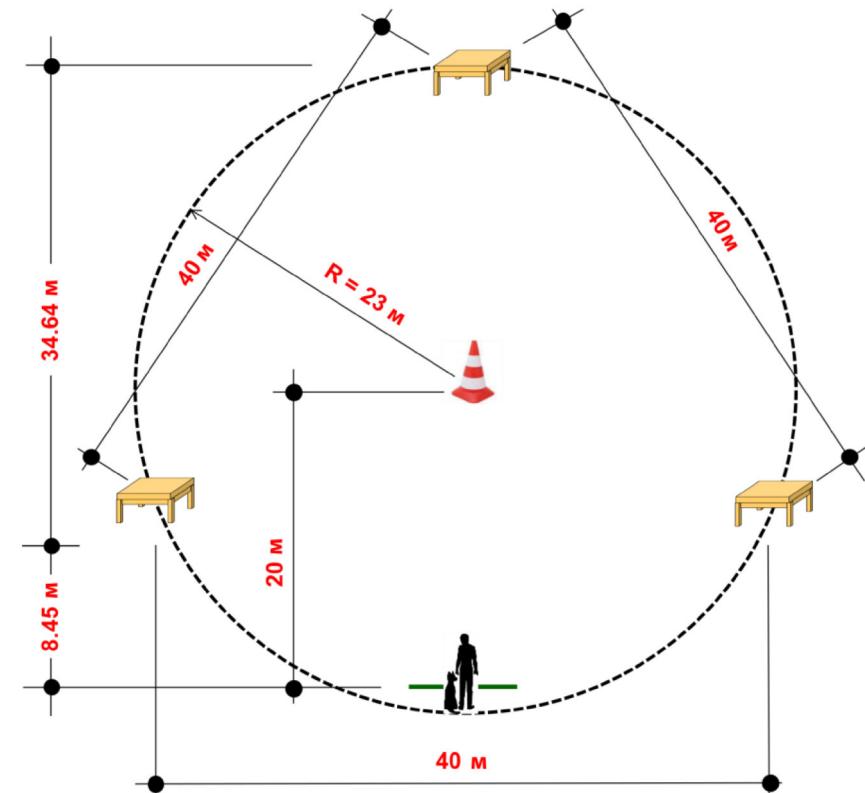
Маркування зон здійснюється відповідно до опису або ескізів окремих вправ. Після перевірки місцевих умов, суддя приймає рішення щодо структури перешкод та вправ. Особливо це стосується укладання при відволіканні, групи людей та роботи на відстані. За погодженням із суддею, мають бути промарковані всі початкові позиції відповідних вправ. Коли вказані кроки, один крок обчислюється як 0,7 м та відповідно позначається.

Група людей

Дивися ескіз 10.2.

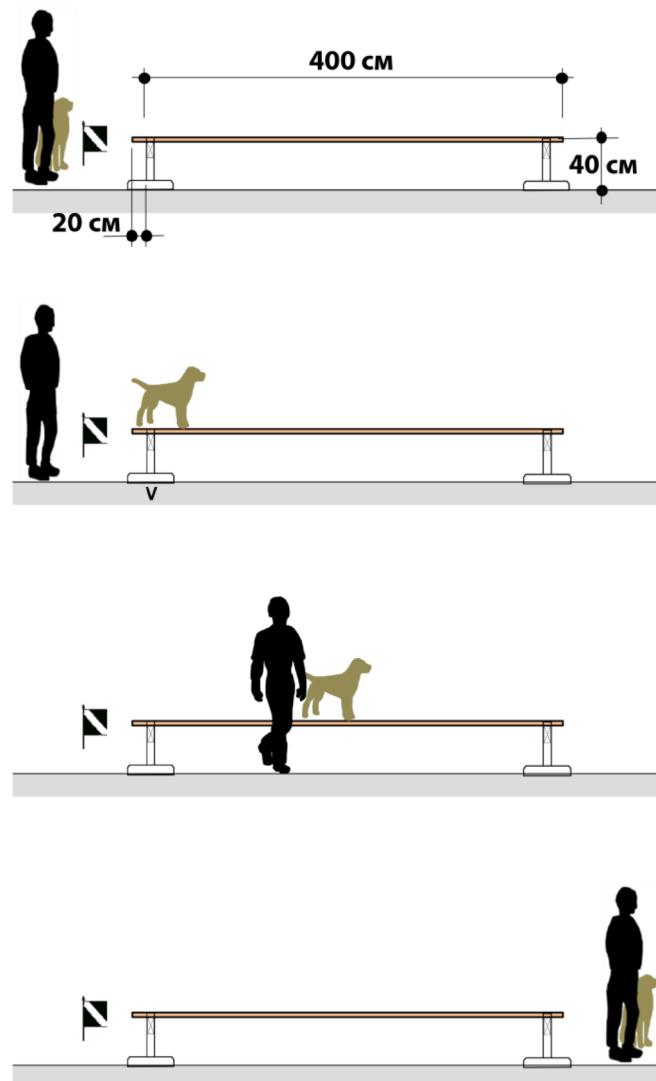
Для групової вправи рекомендовано розмітити два кола діаметром 2,0 м та 2,5 м.

20.5 Керування на відстані

20.2 Прохід дерев'яної дошки підвищеної жорсткості

Конструкції опорних стійок можуть відрізнятися. Опори мають розміщуватися на двох кінцях дошки.

Група залишається всередині внутрішнього кола, а провідник рухається по зовнішньому колу. Відповідно, дистанція між провідником і групою складає 0,5 м. Група складається з 4 осіб, 2 з них мають при собі добре соціалізованого собаку на повідку (пес і сука). Група рухається по колу за годинниковою стрілкою, рух і зупинка відбуваються за вказівкою судді або розпорядника тесту.

Укладання при відволіканні

Дивися ескіз 10.1

Дві зони, промарковані лінією, для пса та суки. Відстань між перешкодами та укладенням собакою має складати мінімум 10 м, а між собаками (пес/сука) мінімум 6 м.

Перенос і передача

Дивися ескіз 10.5 (V), 10.6 (A, B).

- 1 стіл або припідняте місце;
- 1 маркована точка для передачі;
- 1 маркована точка для завершення вправи.

Апартувальний предмет

Побутові предмети, максимальний розмір яких відповідає розміру взуття. Можуть складатися з наступних матеріалів: дерево, шкіра, легкий метал, текстиль, пластик та/або комбінації цих матеріалів.

Джутові валики, іграшки або подібні речі не вважаються побутовим предметом. Також не допускаються предмети, що піддавалися змінам (згорнуті рукавички або інші видозмінені предмети).

Роз'яснення відповідно до «Додаткового коментаря до Міжнародних правил суддівства тестувань пошуково-рятувальних собак» від 01 січня 2019 року, пункт 2):

Рекомендації по допускам вимірювань:

Довжина – 10-25 см; ширина – 5-10 см; товщина – 3-6 см.

Для округлих предметів діаметр має складати приблизно 3-6 см.

Не підходять:

- Скло, порцеляна, крихкі предмети;
- Предмети під тиском (наприклад, аерозольний балончик);
- Предмети, що заповнені рідинами;
- Туби, що наповнені пастою або подібним;
- Пластикові контейнери всіх видів;
- Дуже важкі або дуже легкі предмети (легші 200 г та важчі 500 г).

Найкраще, щоб предмети були такими, що не деформуються і не ламаються навіть після багаторазового використання. Наприклад:

- Канцелярський пенал з м'якого пластику / шкіри / полотна, по можливості заповнений;

- Щітка з дерев'яною ручкою;
- Щітка для одягу або взуття;
- Синтетичне садове взуття / також допускається: дерев'яне взуття!
- Банна щітка з дерева або пластику;
- Сумка для інструментів зі шкіри / пластику / полотна;
- Ліхтарик з пластику / гуми та/або металу;
- Маленька склака.

Предмети відмінні від наведених дозволяються за погодженням із суддею.

Неприємний матеріал

Дивися ескіз 20.1.

Зона приблизно 3 x 3 м, вкрита уламками будівельних матеріалів. Це має бути очевидно неприємний для пересування матеріал, нестабільний та різноманітний.

Прохід дерев'яної дошки підвищеної жорсткості

Дивися ескіз 20.2.

Дошка підвищеної жорсткості складається з двох міцних опор та дошки довжиною приблизно 4 м та ширину приблизно 30 см, прикріпленої до них.

Керування на відстані для F, FL, T

Дивися ескіз 20.5.

Столи висотою 60 см. Кришка стола розміром 100 x 100 см. Допускається нанесення захисного покриття проти ковзання. Не допускається обгортати або маркувати столи.

- 1 маркована зона для точки старту;
- жеребкування послідовності для рівня В.

Нестабільна дошка

Дивися ескіз 20.6.

Нестабільна дошка складається з двох одинакових великих бочок діаметром 40 см та опорної дошки довжиною 4 м та ширину 30 см. Конструкція має бути такою, щоб забезпечити рух дошки приблизно на 20 см.

Допускається використання аналогічних конструкцій тих же розмірів та рухомості, наприклад, 2 закріплених опори з ковзаючою рухомою дошкою.

Драбина

Дивися ескіз 20.7.

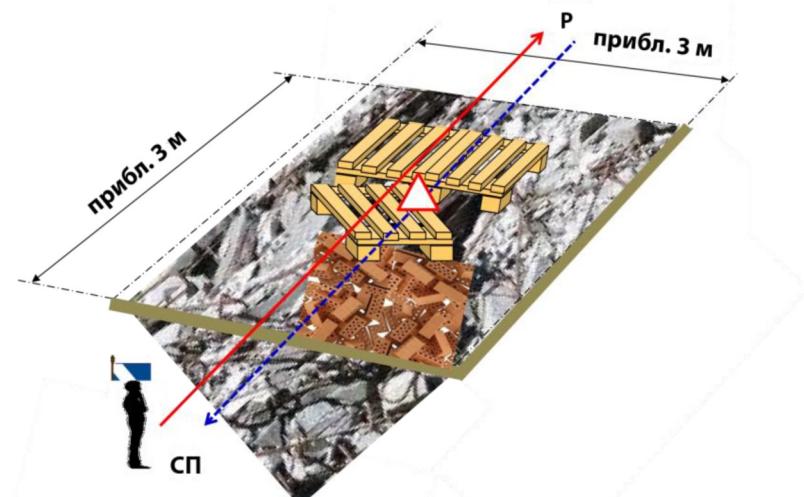
Горизонтальна драбина із сходами-перекладинами, довжина 4 м, відстань між осями перекладин 30 см, ширина перекладини 5 см, 14 перекладин, 2 опори висотою приблизно 0,5 м на початку та в кінці драбини.

Трап для підйому: довжина 1,20 м, ширина 0,5 м, допускається наявність допоміжних горизонтальних планок. Трап повинен мати міцну конструкцію і надійно приєднуватися до драбини.

20 Додатки – ескізи для Спритності

Всі конструкції описані у наступному додатку. В основному, матеріали залишаються на розсуд кожного, але функціональність та розміри є обов'язковими і мають бути дотримані.

20.1 Перетин неприємного матеріалу

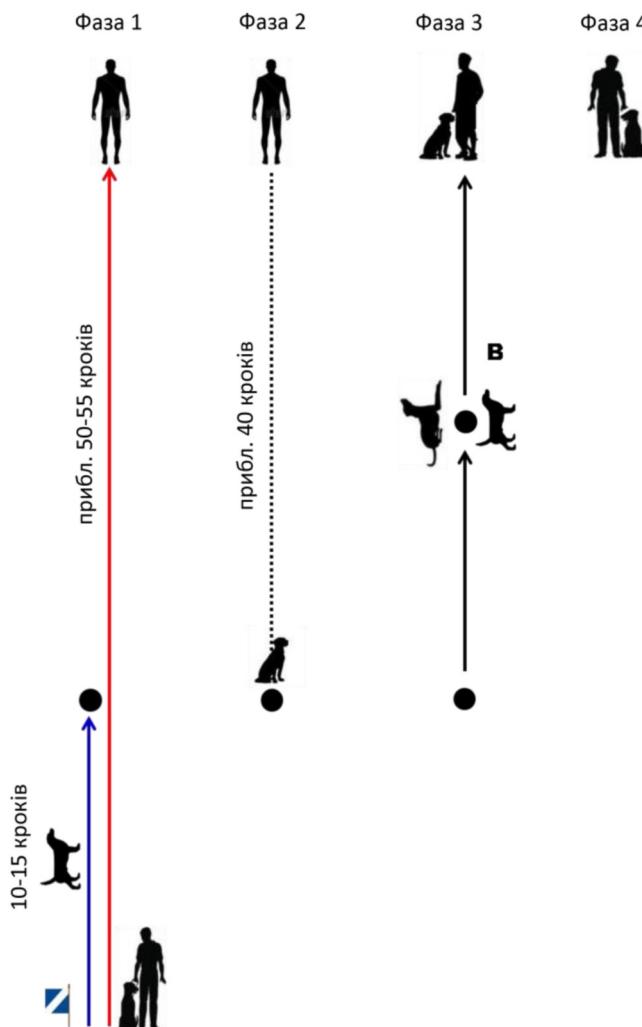

СП	Стартова позиція
P	Розворот
△	Зупинка, собака сидить
━ ━	Стартова та кінцева позиція

10.7 Контроль на відстані

(із змінами відповідно до «Додаткового коментаря до Міжнародних правил суддівства тестувань пошуково-рятувальних собак» від 01 січня 2019 року, пункт 3):

Для рівня А послідовність наступна «Сидіти-Підкликання-Лежати-Підкликання», для рівня В послідовність наступна «Сидіти-Підкликання-Лежати-Стояти-Підкликання»

Тунель

Дивися ескіз 20.8.

Жорсткий вхід, діаметр 0,5 м, довжина 3 м та труба для виходу з м'якого матеріалу довжиною 3 м.

Гойдалка

Дивися ескіз 20.9.

Конструкція складається з:

- 1 дерев'яна дошка, довжина приблизно 0,3 м;
- Опорна конструкція на початку та в кінці з механізмом для закріплення дошки;
- Висота від землі 0,4 м.

Підйом та спуск:

- 2 дерев'яних дошки, довжина приблизно 1,5 м, ширина приблизно 0,3 м;
- відстань від найвищої точки до землі 0,35 м;
- допускається наявність допоміжних горизонтальних планок.

Гойдалка складається з 2 опор та дошки, закріпленої до них за допомогою мотузки або ланцюга, та 2 трапів для підйому та спуску. Середня дошка закріплена за допоміжну конструкцію таким чином, щоб забезпечувалося вільне її розгойдування.

Допускається використання аналогічних конструкцій тих же розмірів та рухомості (з боку в бік та вперед-назад).

2.4.2 Зона тестування пошукової роботи

F

Якщо заявлено декілька учасників на слідовій роботі, номер слідової доріжки визначається жеребкуванням безпосередньо на полі. Для рівня В повинна дотримуватися чітка градація складності для слідової доріжки, наприклад, зміна місцевості, наявність канав, перетині із стежками та/або дорогами тощо. Слідова доріжка має бути відповідно та детально намальована та передана судді (наприклад, у вигляді GPS-треків або малюнку слідової доріжки).

Зміни напряму слідової доріжки мають проводитися під чітким кутом, невеликі дуги не є ознакою зміни напряму.

Ідентифікаційний предмет

1 добре просочений запахом побутовий предмет, що не виділяється за кольором на місцевості та не помітний для провідника.

Предмети

Допускаються лише добре просочені запахом побутові предмети з будь-яких матеріалів, максимальний розмір яких відповідає розміру взуття, та які не

виділяються за кольором на місцевості. Прокладальник сліду залишає предмети на ходу, поки прокладає слід, не зупиняючись для цього.

T

Межі зони пошуку візуально зрозумілі або чітко промарковані. Організатор має підготувати сховки відповідно до вказівок судді, а також із дотриманням вимог техніки безпеки.

T-V, A

Зона пошуку має бути видимою для провідника.

T-A, B

Дозволяється використовувати в якості відволікаючих факторів тліоче вогнище, звуки двигунів, удари молотом, гуркіт, звукозаписи цих звуків тощо. Відволікаючі фактори мають бути обговорені із суддею.

2.4.3. Постраждалі**Загальні дані**

Постраждалі є помічниками судді. Перебуваючи у сховку вони мають сидіти тихо, постраждалі не мають жодним чином допомагати провіднику та/або собаці в будь-який момент, особливо забороняється надавати допомогу при позначенні.

Жодні предмети, такі як ковдри, рюкзак або щось подібне, не мають залишатися в місцях для сховку/снігових сховках, які не використовуються.

FL

Колір одягу постраждалого не має суттєво виділятися на фоні місцевості, особливо не допускаються світловідбивні або яскраві кольори.

Постраждалі займають свою позицію відповідно до вказівок судді у визначеному місці. Вони мають розміщуватися на відстані не менше 20 м один від одного. Потерпілі поводять себе у сховках відповідно до вказівок судді. Вони повинні або лежати, або сидіти. Постраждалі мають бути на своїх позиціях за 10 хвилин до запуску собаки.

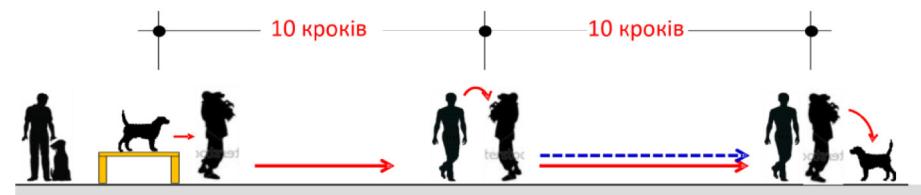
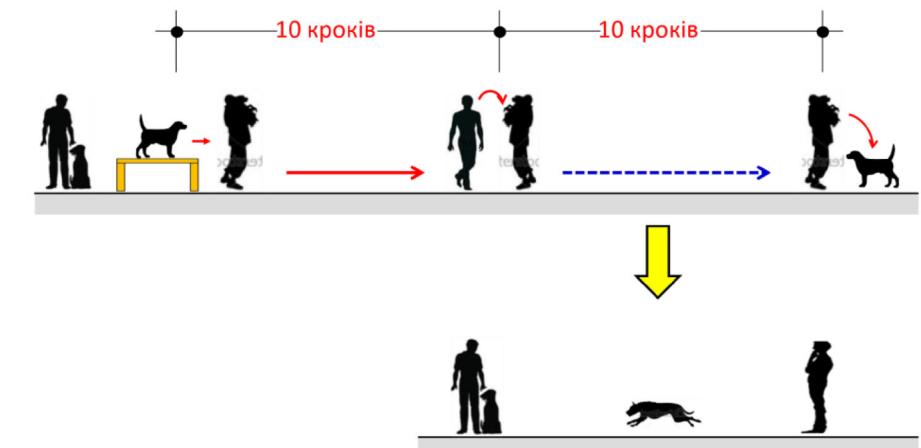
Має бути забезпечена можливість зорового та фізичного контакту, постраждалі не повинні бути повністю закутані у брезент, ковдри тощо. За вказівкою судді, постраждалий залишає свій сховок після того, як його знайдуть. Необхідно також забрати з собою усі килимки або підстилки.

Місце розташування постраждалого можна змінювати після кожного собаки. Використані сховки можуть бути використані повторно.

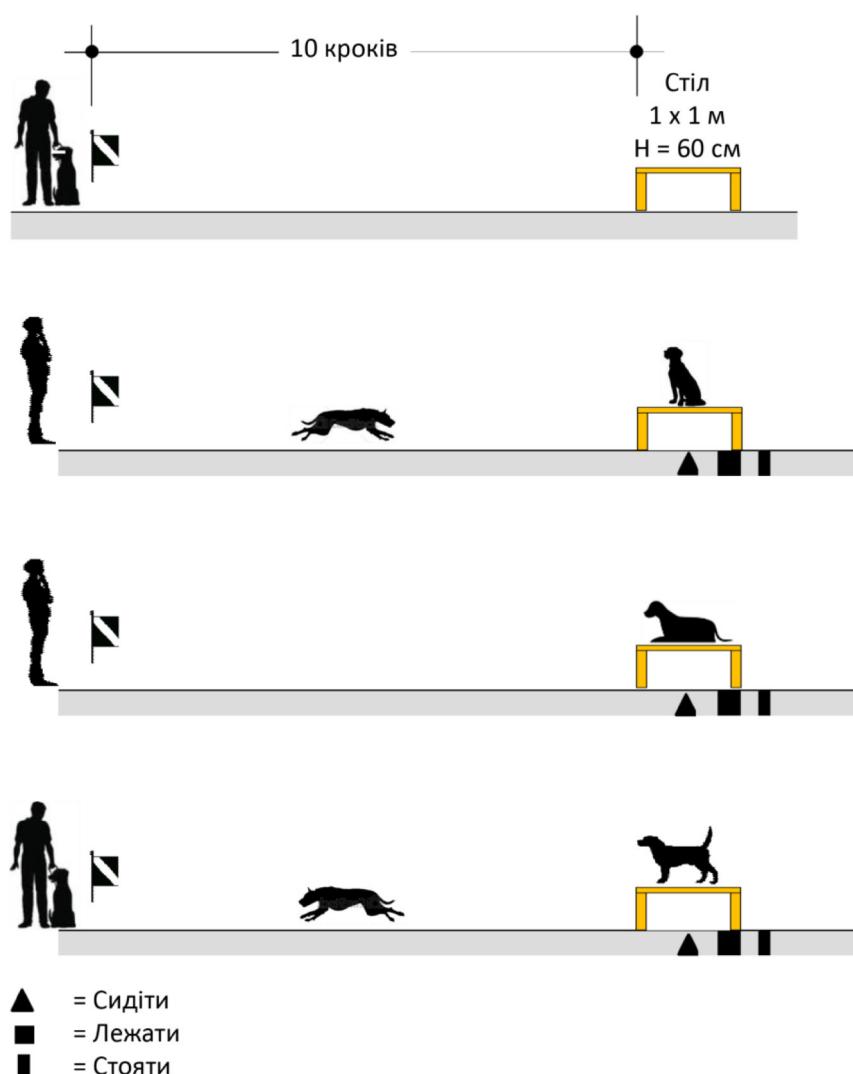
T

Постраждалі мають бути на своїх позиціях за 10 хвилин до запуску собаки. Постраждалі не мають бути герметично закриті. Будьте особливо обережні із отруйними газами в сховку.

Відстань між постраждалими має бути мінімум 10 м, а сховки обираються таким чином, щоб забезпечити можливість чіткого і точного позначення.

10.5 Перенос і передача V**10.6 Перенос і передача А, В**

10.4 Зміна позиції

Використані сховки можуть бути використані повторно. Але при використанні одних і тих самих сховків будьте уважні, щоб виключити можливість хибних позначенень, - попередньо використані сховки мають залишатися відкритими, коли не використовуються.

T, L

При розміщенні потерпілого для рівнів А та В собака не повинен мати зорового та/або фізичного контакту з ним, а накриття сховку має бути максимально непомітним.

2.5 Судді

2.5.1 Повноваження

Суддівство тестувань може здійснювати лише компетентний суддя, визнаний головною організацією організатора (FCI та IRO). Для цього застосовуються чинні положення, прийняті у відповідній організації.

2.5.2 Загальні дані

Рішення судді є остаточним, але у випадку порушення правил дозволяється подавати апеляцію. У випадку непередбачуваних обставин суддя може дозволити виконати вправу або дисципліну повторно. Але провідник не може вимагати повторного виконання вправи.

Суддя не може оцінювати собак, які йому належать на праві власності, знаходяться у співлодінні або проживають із ним.

До початку тестування суддя відповідально перевіряє усе, що входить до його компетенції, - особливо це стосується улаштування робочих зон – і у взаємодії із розпорядником тесту проводить необхідні виправлення. Якщо виправлення не можливі, то суддя має ухвалити рішення чи можливе проведення цього тестування.

Суддя повинен бути відповідно екіпірований для роботи, особливо це стосується наявності каски та захисного взуття на завалі.

2.6 Попередження/Припинення/Дискваліфікація

Оголошення

Попередження, припинення або дискваліфікація, призначені суддею, мають бути оголошені провіднику вголос та одразу після накладання санкцій.

2.6.1 Попередження

Причини

- Не дотримання вказівок судді;
- Заборонена допомога або доторки до собаки під час пошукової роботи або Слухняності/Спритності, окрім заохочення;
- Неспортивна поведінка;
- Відмова від виконання вправи або частини вправи;

- За перше попередження оцінка роботи знижується на 5 балів, після оголошення другого попередження роботу у відповідному розділі буде припинено.

2.6.2 Припинення

Якщо роботу у розділі буде припинено, то такий розділ вважається не пройденим. Бали отримані до моменту припинення будуть зараховані (із відніманням обов'язкового штрафу у 61 бал у розділі А та 31 бал у розділі В), а учасник, за потреби, продовжує виступ у наступному розділі тестиування.

Причини

- Коли собака втікає з робочої зони та не повертається до провідника після Зі звукової команди;
- Коли собака не демонструє слухняності після Зі звукової команди;
- Відсутня підготовка;
- Відсутнє бажання працювати;
- Острах пострілу;
- Недоліки темпераменту;
- Очевидні фізичні обмеження у собаки та/або провідника;
- Після оголошення 2го попередження;
- Якщо протягом роботи використовувалися ласощі або мотиваційні предмети;
- Після 2го хибного позначення.

2.6.3 Дискваліфікація

Причини

- Неспортивна поведінка провідника перед початком, впродовж та після тестиування;
- Використання примусового тренувального спорядження на всій території тестиування та у прилеглих зонах;
- Агресивна поведінка собаки по відношенню до людей та/або тварин;
- Травмування постраждалого;
- Необґрунтована відмова від подальшого проходження тестиування (безпідставне зняття з тесту).

Дискваліфікація призводить до негайного припинення тестиування. Жодного балу не зараховується за весь тест. Дискваліфікація з обґрунтуванням заноситься у робочу книжку собаки та оціночний протокол заходу.

Суддя складає письмовий звіт та надсилає його Спікеру Тренувального підрозділу IRO або у відповідну національну організацію FCI. Вони будуть ухвалювати будь-які рішення щодо подальших санкцій. До завершення розгляду ситуації, можливе попереднє відсторонення учасника від подій IRO, Національних організацій IRO та FCI.

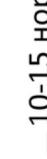
10.3 Укладання з підкликанням

Фаза 1

30 норм.кроків

10-15 норм.кроків

Стартова позиція

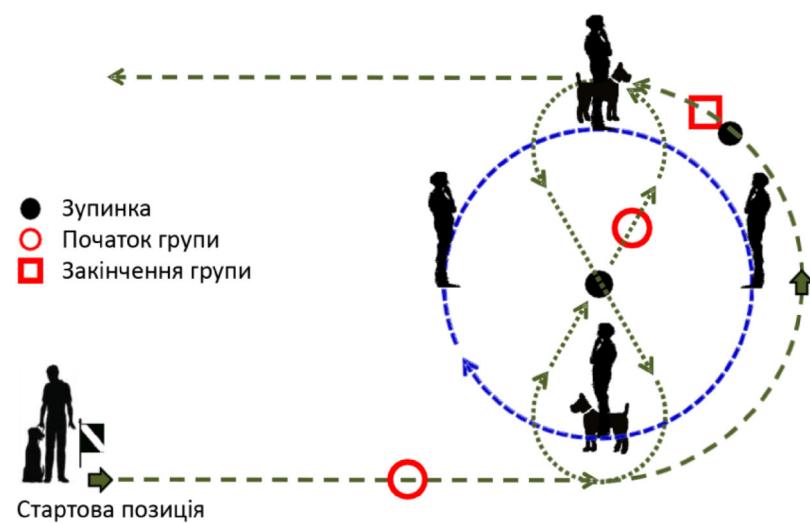
Фаза 2

Фаза 3

10.2 Прохід через групу людей

2.7 Санкції та апеляції через порушення правил

Апеляція

Апеляція може подаватися лише на порушення правил, а не на рішення судді.

Провідники, що бажають оскаржити рішення судді через порушення правил, мають право в той же день, протягом пів години після закінчення роботи (кінець роботи з останнім собакою), надати розпоряднику тесту обґрунтоване заперечення у письмовій формі разом із залогом у вигляді 300 євро.

Якщо апеляцію буде відхилено, залог залишається у організації, що проводила тест.

Апеляційна комісія

До Апеляційної комісії відносяться:

- розпорядник тесту та залучений суддя.

Якщо не вдається дійти згоди, питання передається у головну організацію організатора, яка і ухвалює остаточне рішення.

На національних подіях Апеляційна комісія має бути зазначена у регламенті події.

Обробка апеляцій

Апеляційна комісія має розглянути апеляцію одразу після її подання. За необхідності, можна провести опитування свідків.

Рішення Апеляційної комісії є остаточним.

3 Проведення та оцінювання тесту

3.1 Загальні положення

Оцінювання виступів може проводитися лише відповідно до критеріїв, встановлених цими правилами, та виражається в оцінках і балах. Оцінки та відповідні до них бали мають виражати майстерність виконання вправ.

На заходах з розстановкою призових місць вирішальними є найвищі бали, набрані у розділі А (пошукова робота), а вже потім у розділі В (Слухняність/Спритність).

Фінальна оцінка має виражатися лише у цілих балах. Але це не означає, що не можна оцінювати окрім вправи дробними балами. Якщо при додаванні окремих балів сумарний результат не дає цілого числа, то такий результат буде заокруглено до цілого числа в більшу або меншу сторону, відповідно до загального враження від виступу у цьому розділі.

Тест вважається пройденим, якщо собака набирає мінімум 70% від можливої загальної кількості балів у кожному розділі.

Документування кінцевих результатів тестування відбувається відповідно до національних правил.

Будь ласка, візьміть до уваги, що якщо протягом всієї роботи допускається повторювана помилка (наприклад, нерівна усадка в основному положенні), вона не має занадто сильно штрафуватися при кожній вправі. Цю помилку можна згадати і врахувати при оцінці загального враження від роботи.

В основному застосовуються всі критерії, вказані у розділі 3, а також додаткові критерії майстерності виконання та оцінювання, згадані в описах відповідних дисциплін та розділів.

3.2 Ключ загального результату

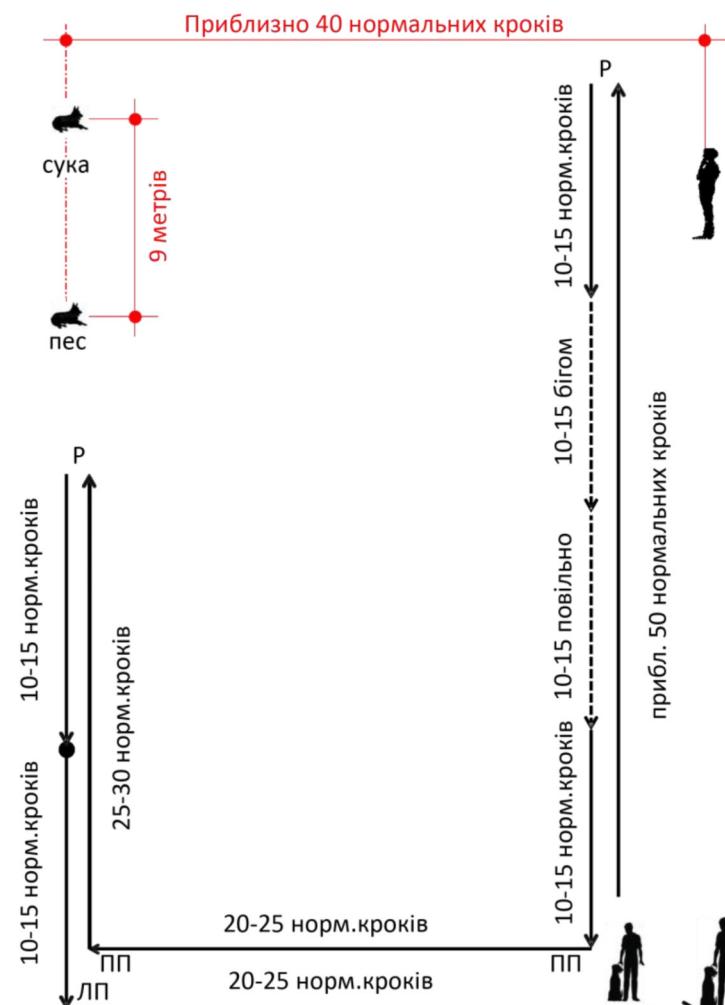
Значення у таблиці округлені до 0,5 балів

Qualif.	Vorzüglich		Sehr Gut		Gut		Befriedigend		Mangelhaft	
	Відмінно	Дуже добре	Добре	Задовільно	Недостатньо					
Total	max.	min.	max.	min.	max.	min.	max.	min.	max.	min.
100%	96%	95%	90 %	89%	80 %	79%	70 %	69 %		
5	5,0	5,0	4,5	4,5	4,0	4,0	3,5	3,5	3,0	
10	10,0	10,0	9,5	9,0	8,5	8,0	7,5	7,0	6,5	
15	15,0	14,5	14,0	13,5	13,0	12,0	11,5	10,5	10,0	
20	20,0	19,5	19,0	18,0	17,5	16,0	15,5	14,0	13,5	
30	30,0	29,0	28,5	27,0	26,5	24,0	23,5	21,0	20,5	
40	40,0	38,5	38,0	36,0	35,5	32,0	31,5	28,0	27,5	
50	50,0	48,0	47,5	45,0	44,5	40,0	39,5	35,0	34,5	
60	60,0	57,5	57,0	54,0	53,5	48,0	47,5	42,0	41,5	
70	70,0	67,0	66,5	63,0	62,5	56,0	55,5	49,0	48,5	
80	80,0	76,5	76,0	72,0	71,5	64,0	63,5	56,0	55,5	
100	100	96,0	95,5	90,0	89,5	80,0	79,5	70,0	69,0	
200	200	191,0	190,5	180,0	179,5	160,0	159,5	140,0	139,0	
300	300	286,0	285,5	270,0	269,5	240,0	239,5	210,0	209,0	

10 Додатки – ескізи для Слухняності

10.1 Рух на повідку/Рух без повідка

Позиції для зон укладання для пісів та сук та позиція провідника подані для прикладу та можуть бути організовані відповідно до умов на місцевості.

9.5 Ментрейлінг, рівень В RH-MT B

9.5.1 Вправи

Максимальний результат:

200 балів

Взяття запаху слідового маршруту

20 балів

Пропрацювання та утримання запаху слідового маршруту

80 балів

Поведінка провідника

20 балів

Виявлення та позначення постраждалого

60 балів

Тактика та командна робота

20 балів

9.5.2 Територія для ментрейлінгу, рівень В

Тип та довжина маршруту

4000 кроків / приблизно 2000 м.

Мінімум 4 зміни напряму, 2 перехрестя вулиць, мінімум 1 зміна місцевості.

Співвідношення міської території / відкритої території має бути 50%.

Давність слідового маршруту

6 годин.

Час на пошук

60 хвилин.

9.5.3 Виконання ментрейлінгу, рівень В

Загальні дані

Застосовуються загальні правила виконання відповідно до розділу 3.

Оцінювання

Суддя може припинити роботу в будь-який момент, якщо він переконаний, що собака не може продовжувати роботу власними силами

Якщо постраждалого не знайдено, то тест не може вважатися пройденим.

3.3 Виконання та оцінювання Слухняності та Спритності

3.3.1 Оцінювання провідника та собаки

Загальні дані – провідник

- поведінка провідника;
- командна робота;
- фізична підготовка враховується при оцінюванні.

Розхлябана позиція провідника, як правило, є помилковою і знижує оцінку за відповідну вправу.

Загальні дані – собака

Радість до роботи, контролюваність, керованість, маневровість, фізична форма, витривалість та загальне враження, а також нейтральне ставлення до пострілу (крім L, W).

Звукові та візуальні команди

Вибір звукової/візуальної команди залишається на розсуд провідника, однак обрана команда має бути короткою. Ім'я собаки вважається 1 звуковою командою.

Якщо для виконання вправи або частини вправи собака потребує другої звукової та/або візуальної команди, це знижує результат вправи або частини вправи на 2 оцінки. Якщо собака відмовляється проходити перешкоди або зону, то ця вправа оцінюється в 0 балів. Повторне проходження перешкоди або зони не допускається.

Якщо собака потребує третьої звукової та/або візуальної команди для виконання вправи, то вправа в цілому оцінюється як «недостатньо». Якщо собака не виконує команду після третьої звукової/візуальної команди, то виконання вправи припиняється і оцінюється в 0 балів.

Має витримуватися пауза у 3 секунди перед наступною звуковою/візуальною командою. Вибір одного формату команди залишається на розсуд провідника. Якщо він використовує обидва (і звуковий, і візуальний формат), то команди мають подаватися одночасно. Недотримання цього правила відповідно знижує оцінку за вправу в цілому. Не використання звукової/візуальної команди не впливає негативно на оцінювання.

Роз'яснення відповідно до «Додаткового коментаря до Міжнародних правил суддівства тестувань пошуково-рятувальних собак» від 01 січня 2019 року, пункт 6):

Відмінності та суперечності між «звукова та/або візуальна команда» та «звукова та візуальна команда».

Для всіх ситуацій діє: Загалом, у всіх вправах дозволено використання «звукової та/або візуальної команди», якщо для конкретної вправи не передбачено щось інше.

Допоміжні засоби

Додаткові звукові/візуальні команди та допомога тілом, а також інші приховані допоміжні засоби знижують оцінку відповідно.

Поводження на повідку та без повідка

Собака демонструє натуральну ходу. Собака слідує за провідником уважно, радісно, щільно та рівно, плече знаходиться на рівні коліна. Коли провідник зупиняється, собака самостійно сідає, щільно та рівно.

Позиції

Коли подано звукову/візуальну команду, собака має швидко прийняти позицію, без вагань, рівно та уважно.

Про розвороти та фінальне основне положення

Розворот демонструється провідником через ліве плече (поворот на місці на 180°).

Можливі два варіанти:

- собака обходить провідника праворуч позаду нього;
- собака демонструє поворот на місці на 180° через ліве плече.

Кінцеве основне положення може бути продемонстровано або безпосередньо з фронтальної позиції, або після близького обходу позаду провідника.

(Пояснення від судді IRO Мірки Нечак:

Це означає, що собака із фронтальної усадки може переміщатися в основне положення двома способами. Перший, це коли собака обходить провідника. Другий, це коли собака переміщає свій зад вліво [відносно провідника] та приймає основне положення.

Підкликання, фронтальна усадка та кінцева позиція

Собака підходить швидко та весело, сідає близько та рівно перед провідником та, після 3-секундної паузи, переходить в основне положення за його командою.

Драбина / Нестабільна дошка / Гойдалка

Серед іншого, вважається помилкою та призводить до віднімання балів наступне:

- нерішучий або неспокійний підйом;
- неспокійний, невпевнений або нерівномірний прохід;
- нерішуче приймання позиції;
- не досягнуто кінця перешкоди.

Повторювані помилки

Несуттєва помилка, яка зустрічається протягом усього виступу (наприклад, нерівна усадка в основному положенні), не буде сильно штрафуватися в кожній вправі, але може бути, скоріше за все, згадана і врахована при оцінці загального враження від роботи.

3.3.2 Жеребкування та послідовність вправ

V

На рівні V відсутнє жеребкування послідовності вправ Слухняності/Спритності. Вони виконуються відповідно до порядку зазначеного в правилах.

Оцінювання

Застосовуються критерії оцінювання відповідно до розділу 3.4.

Перше хибне позначення знижує оцінку на 40 балів.

Якщо постраждалого не знайдено, то тест не може вважатися пройденим, а оцінка за цей розділ може становити максимум 139 балів.

9.3 Пошук у завалі, рівень В RH-T В

9.3.1 Вправи

Максимальний результат: **200 балів**

Керованість	20 балів
Інтенсивність пошуку	20 балів
Маневровість	10 балів
Незалежність	10 балів
Тактика та командна робота	20 балів
Позначення: 3 особи, максимум по 40 балів за кожну	120 балів

9.3.2 Територія для пошуку у завалі, рівень В

Зона пошуку

Будівельний завал площею мінімум 1200-1500 м² на одному або більше рівнях, складається з різних типів будівельних матеріалів.

Не дозволяється виконувати пошук лише у будівлях, але в зону пошуку можуть бути включені окремі приміщення.

Для рівня В територія завалу має включати мінімум 6 сховків, з них мінімум 2 темних кімнати або порожнини, мінімум 2 глибинні сховки з товщиною накриття над ними приблизно 2 м або щонайменше 2 висотних сховки на висоті максимум 2 м. На території мають бути наявні мінімум 2 варіанти сховків.

Для висотних сховків особливо необхідно враховувати вітрові умови.

Постраждалі

З постраждалих, сховані під накриттям.

Відволікання

Тліюче вогнище, звуки двигунів, удари молотом, гуркіт, звукозаписи цих звуків тощо.

Помічники

За 15 хвилин до початку першого пошуку, через пошукову зону хрест-навхрест мають пройти кілька людей із тестовим («білим») собакою. Також безпосередньо перед та протягом усієї пошукової роботи кілька помічників без собак також мають ходити у зоні пошуку.

9.3.3 Виконання пошуку у завалі, рівень В

Загальні дані

Застосовуються правила виконання відповідно до розділу 3.

Час на пошук

Максимум 30 хвилин.

Позначення

За вказівкою судді, після виконаного позначення, робота продовжується. Провідник може один раз запустити собаку для подальшого пошуку з того місця, де він знаходиться.

L-V

Послідовність для вправи «Керування на відстані» залишається на розсуд провідника.

A, B

Послідовність вправ жеребкується перед початком заходу та є однаковою для всіх учасників.

Рух без повідка виконується, як перша вправа, а укладання при відволіканні, як остання. Усі вправи на спрітність мають бути об'єднані у один блок, як один елемент жеребкування. Порядок виконання вправ у блоці на спрітність визначає суддя. Жеребкування відбувається наступним чином:

- контроль на відстані;
- апортування на рівній поверхні;
- перенос і передача;
- керування на відстані;
- блок на спрітність (драбина, нестабільна дошка або гайдалка, тунель).

Зміна позиції В, керування на відстані В

Послідовність позицій та столів буде визначено жеребкуванням.

3.3.3 Початок та закінчення вправ

Виконання

Кожна вправа Слухняності/Спрітності починається і закінчується в основному положенні за вказівкою судді.

В основному положенні собака сидить близько і рівно біля лівої ноги провідника, плече собаки знаходиться на рівні коліна провідника. Не дотримання цих вимог призводить до відповідного зниження оцінки.

Якщо провідник протягом виконання вправи залишає свою позицію без дозволу судді або не зважаючи на те, що вправа цього не передбачає, оцінка за вправу відповідно знижується.

Собака має виконувати вправу радісно та швидко.

Собака має приймати кожне стартове основне положення та робити кожну зупинку самостійно, без звукових/візуальних команд.

Зазвичай всі вправи на спрітність починаються з основного положення на відстані приблизно 2x кроків від перешкоди і закінчуються основним положенням після перешкоди на потрібній провіднику відстані, якщо іншого не вказано в описі самої вправи.

Дозволяється коротко заохотити собаку після виконання вправи.

Коли собака переходить в основне положення із фронтальної усадки, він може перейти в нього безпосередньо з фронтальної позиції або обходячи ззаду від провідника.

3.3.4 Оцінка чутливості до пострілу

Тренувальна зона

Під час Слухняності/Спритності та укладання при відволіканні виконують 2 постріли зі стартового пістолета калібром 6 мм.

Виконання

Постріли виконуються з паузою у **3-5 секунд** під час виконання першої вправи Слухняності/Спритності за вказівкою судді.

Помічник виконує постріли вгору в напрямку руху кінологічної пари.

Оцінювання

Собака має поводитися нейтрально.

Якщо собака під час виконання вправи укладання при відволіканні та після прийняття положення лежачі, встає або сідає через постріл, або залишає зону укладання більше ніж на 3 метри, то вправа оцінюється частково.

Якщо собака агресивно реагує на постріл, але залишається під контролем провідника, це вважається частковою помилкою.

Тільки собака, що демонструє повністю нейтральне ставлення до пострілу, може бути оцінений повними балами.

На розсуд судді можна провести повторну перевірку ставлення до пострілу поза рамками тестування Слухняності/Спритності.

Якщо собака демонструє острах пострілу, тестування у розділі припиняється.

3.3.5 Вправа «Рух на повідку/Рух без повідка»

Рух на повідку

Собака знаходитьсь на повідку.

Рух без повідка

Собака знаходитьсь без повідка.

Виконання

Суддя дає вказівку розпочати вправу. Все інше, таке як повороти, зупинки, зміна темпу тощо, виконуються без вказівок судді або розпорядника тесту.

На початку вправи кінологічна пара рухається 50 кроків по середній лінії прямо, в нормальному темпі без зупинок; під час цієї фази звучить постріл. Після розвороту та додаткових 10-15 кроків у нормальному темпі, кінологічна пара має продемонструвати мінімум 10 кроків швидким та повільним темпом відповідно.

Зміна темпу з бігу на повільний крок має відбуватися без проміжних кроків. Кожен з темпів має чітко проглядатися в ході собаки та провідника.

Далі кінологічна пара проходить ще кілька кроків та демонструє, без зміни темпу руху, перший поворот, проходить 20-25 кроків, демонструє другий поворот, проходить ще 25-30 кроків, показує розворот, додаткові 10-15 кроків у нормальному темпі та зупинку у основному положенні.

Пошукова робота закінчується, коли провідник робить кінцеву доповідь, а суддя оголошує оцінку.

Провідник має повідомляти суддю про виконане позначення та може рухатися до свого собаки лише за вказівкою судді.

Оцінювання

Застосовуються критерії оцінювання відповідно до розділу 3.4.

Перше хибне позначення знижує оцінку на 40 балів.

Якщо постраждалого не знайдено, то тест не може вважатися пройденим, а оцінка за цей розділ може становити максимум 139 балів.

9.2 Пошук у природному середовищі, рівень В RH-FL B

8.2.1 Вправи

Максимальний результат:

200 балів

Керованість	20 балів
Інтенсивність пошуку	20 балів
Маневровість	10 балів
Незалежність	10 балів
Тактика та командна робота	20 балів
Позначення: 3 особи, максимум по 40 балів за кожну	120 балів

9.2.2 Територія для пошуку у природному середовищі, рівень В

Зона пошуку

35000 – 40 000 м², принаймні 50% вкриті рослинністю та мають обмежений огляд, може містити окремі будівлі.

Сховки для постраждалих

Собака має візуальний та/або фізичний контакт. Однак сховки мають бути типовими для місцевості, таким чином, підняті над землею сховки (до прикладу, оленячі стойла), які невидимі та недосяжні для собаки, дозволяються. Дозволяються сховки на висоті до 3 метрів.

Висотні сховки мають бути розташовані принаймні в 20 метрах всередину від межі зони пошуку. Зокрема необхідно враховувати вітрові умови.

Постраждали

З постраждалих.

За 15 хвилин до початку першого пошуку, через пошукову зону хрест-навхрест мають пройти кілька людей із тестовим («білим») собакою.

9.2.3 Виконання пошуку у природному середовищі, рівень В

Загальні дані

Застосовуються правила виконання відповідно до розділу 3.

Час на пошук

Максимум 30 хвилин.

Виконання

За вказівкою судді провідник відводить свого собаку до обраної точки відповідно до заявленої тактики.

Коли собака остаточно віходить від провідника, суддя дозволяє провіднику залишити свою стартову позицію.

Відповідно до команд провідника собака має обшукувати зону глибоким «човником».

За умови, якщо провідник повідомляє суддю про зміну тактики, йому дозволяється продовжувати пошукову роботу від місця позначення без віднімання балів. В іншому випадку, він зі своїм собакою має повернутися назад на початкову точку (див. 3.4.4).

Після виконання додаткових 10-15 кроків у нормальному темпі, повороту та ще 20-25 кроків у нормальному темпі, кінологічна пара повертається на середню лінію та демонструє ще одне основне положення.

L, W

В дисциплінах L та W відсутній постріл.

Оцінювання

Забігання вперед, відхилення в бік, відставання, повільна або нерішуча усадка, натягнутий повідок, пригнічена поведінка собаки, а також додаткові звукові/візуальні команди та допомога тілом від провідника відповідно знижують оцінку.

Рух без повідка із групою

У вправі «Рух без повідка із групою» робота в групі оцінюється як 1/3 від загальних балів за вправу.

3.3.6 Вправа «Прохід через групу людей»

Рівень V

Собака знаходиться на повідку.

Рівень A, B

Собака знаходиться без повідка.

Виконання

Перед тим, як провідник заходить у групу, група зупиняється за вказівкою судді.

З основного положення кінологічна пара починає рух в нормальному темпі проти годинникової стрілки навколо групи людей на близькій відстані від них таким чином, щоб собака обов'язково зустрівся із кожним собакою в групі.

Кінологічна пара демонструє одну зупинку, а група людей продовжує рухатися таким чином, щоб мінімум одна людина і обидві собаки пройшли повз пару.

За вказівкою судді група зупиняється.

Далі кінологічна пара в нормальному темпі проходить через групу відповідно до ескізу і обходить навколо однієї особи ліворуч, а навколо іншої праворуч. Обхід осіб завжди відбувається навколо осіб із собакою. Після цього провідник зупиняється в центрі групи, а група знову починає рухатися.

Потім провідник виходить із групи і закінчує виконання вправи.

V

Після закінчення вправи із групою з собаки знімають повідок.

Оцінювання

У групі собака має продемонструвати себе соціалізованим.

Відсутність концентрації, а також додаткові звукові/візуальні команди відповідно знижують оцінку.

Якщо собака продемонструє агресивну поведінку та нападе на собаку із групи, його буде дискваліфіковано.

3.3.7 Вправа «Укладання з підкліканням»

Виконання

З основного положення провідник із собакою без повідка рухається прямо. Після 10-15 кроків, отримавши звукову та/або візуальну команду для «укладання» від провідника, який не змінює ходи та не обертається, собака має лягти в напрямку руху. Провідник проходить додатково ще приблизно 30 кроків прямо, після чого зупиняється і розвертався до свого собаки, який спокійно лежить.

За вказівкою судді провідник кличе свого собаку за допомогою звукової або візуальної команди для «підклікання». Собака радісно і у швидкому темпі підбігає до провідника та сідає близько перед ним.

За звуковою командою собака має перейти в основне положення.

Оцінювання

Помилки у розвитку вправи, повільне укладання, неспокійне лежання, повільний підхід, помилки в усадці та завершенні вправи, а також додаткові звукові команди та допомога тілом від провідника відповідно знижують оцінку.

3.3.8 Вправа «Зміна позиції»

Виконання

Провідник приймає основне положення на відстані 10 м від стола. З цього місця провідник відправляє свого собаку на стіл за допомогою голосової/візуальної команди. Собака без вагань має застрибнути на стіл і залишитися на ньому стоячи.

Наступні позиції мають бути продемонстровані на столі за вказівкою судді – Сидіти / Лежати / Стояти.

Для завершення вправи собака має бути підкліканий провідником за вказівкою судді.

Собака має сісти перед провідником та за 1 звуковою командою прийняти основне положення.

МТ-В, В-В

Зміна позицій на столі демонструється за вказівкою судді відповідно до проведеного жеребкування.

Оцінювання

Нерішуче застрибування, повільний підхід, помилки в усадці та закінченні вправи, а також додаткові звукові команди та допомога тілом від провідника відповідно знижують оцінку.

Позиції, які не були продемонстровані, знижують оцінку відповідно до опису відповідного тестового рівня.

3.3.9 Вправа «Апортування на рівній поверхні»

Предмети надаються організатором заходу відповідно до п. 2.4.1.

- Якщо прокладальник не був знайдений, тест вважається не пройденим, максимальна оцінка в цьому випадку 139 балів;
- Якщо позначення прокладальника сліду або предметів було стимульоване провідником собаки, то таке позначення оцінюється в 0 балів;

Якщо на старті перевищено час на пошук ідентифікаційного предмета та постановку на слід, то ця частина буде оцінена в 0 балів.

Оцінювання позначення

Якщо провідник заявляє позначення гавкотом, але собака при цьому чітко позначає постраждалого без гавкоту, то таке позначення оцінюється як «недостатньо».

Якщо собака не гавкає правильно в напрямку постраждалого або не надовго відходить від нього, то таке позначення оцінюється як максимальне «задовільно».

Прокладальник сліду залишає 8 предметів по ходу прокладання доріжки.

Предмети мають розміщуватися саме на слідовій доріжці, а не поруч із нею. Прокладальник має відмічати місцезнаходження кожного предмета у своєму плані. Предмети мають бути промарковані або дуже точно описані.

Закінчення сліду

На кінцевій точці сліду прокладальник або лягає, або сідає. Цю позицію необхідно прийняти до початку пошукової роботи.

9.1.3 Виконання слідової роботи, рівень В

Загальні дані

Застосовуються правила виконання відповідно до розділу 3.

Час на пошук

Максимум 45 хвилин для слідової роботи, включно із пошуком ідентифікаційного предмета.

Собака має максимум 3 хвилини для визначення ідентифікаційного предмета.

Виконання

Провідник перед базовою лінією знімає з собаки повідок та спрямовує його шукати ідентифікаційний предмет.

Собака має планомірно обшукати зону та знайти ідентифікаційний предмет протягом 3 хвилин, при цьому провідник може направляти і скеровувати собаку звуковою та/або візуальною командою не перетинаючи базову лінію.

Після виявлення ідентифікаційного предмета, провідник за потреби бере собаку на слідовий повідок та розпочинає пропрацювання сліду.

Якщо собака не виявляє ідентифікаційний предмет, але знаходить слідову доріжку, провідник може зупинити собаку, щоб взяти на повідок, або, якщо він працює без повідка, самостійно слідувати за собакою після того, як повідомить про це суддю.

Якщо собака не знаходить слідову доріжку за відведеній для стартової зони час (3 хвилини), пара може продовжити спроби встати на слід, але уже за рахунок загального відведеного часу на пошук. Під час цього провіднику заборонено заходити у стартову зону. Суддя може припинити пошук, якщо стає очевидним, що собака відмовляється працювати або не здатний виконати поставлене завдання.

Оцінювання

Оцінювання відповідає розділу 3, зокрема:

- Робота у стартовій зоні із позначенням ідентифікаційного предмета;
- Постановка на слід та його пропрацювання;
- Знаходження предметів у хронологічній послідовності;
- Самостійне позначення прокладальника в кінці слідової доріжки;

Рівень А

Провідник обирає один предмет з предметів наданих організатором.

Рівень В

Суддя обирає предмет для вправи на початку тестувального заходу, він є однаковим для усіх учасників.

Виконання

Провідник зі своїм собакою без повідка, незадовго до виконання вправи, у місці, визначеному організатором неподалік від стартової точки, отримує апортувальний предмет, а після виконання вправи повертає його назад.

З основного положення провідник викидає апортувальний предмет приблизно на 10 кроків від себе. Звукова команда для апортування подається лише тоді, коли предмет спокійно лежить на землі.

Собака, що спокійно сидить без повідка поруч із провідником, після 1 звукової або візуальної команди має швидко вибігти за предметом, негайно його підняти та принести провіднику в тому ж швидкому темпі.

Собака має сісти близько перед провідником та утримувати предмет у своїй пащі доки провідник, після короткої паузи, подасть 1 звукову команду на забирання.

За 1 звуковою командою собака має прийняти основне положення.

Провідник не повинен залишити своє початкове місце протягом усієї вправи.

Оцінювання

Серед усього іншого, наступні пункти є помилкою і призводять до віднімання балів:

- повільний біг до предмету або нерівна траекторія руху до нього;
- помилки при підбиранні;
- повільний або нерівний рух назад до провідника;
- падіння предмету з пащі;
- ігри з предметом або жування його.

Викидання предмету на дуже близьку або дуже далеку відстань, а також будь-яка допомога з боку провідника відповідно знижують оцінку.

Якщо провідник змінює свою початкову позицію протягом виконання вправи, то вона оцінюється в 0 балів. Якщо собака не приносить предмет, то вправа оцінюється в 0 балів.

3.3.10 Вправа «Перенос і передача»

Виконання

Для виконання вправи необхідна наявність помічника.

З основного положення собака за звуковою та/або візуальною командою застрибує на стіл, з якого його піднімає провідник, проносить прямо 10 кроків та

передає помічнику. Протягом переносу собака повинен мати змогу вільно рухати хвостом.

Провідник має бути здатним переносити свого собаку. Якщо провідник не здатний переносити свого собаку, то помічник може здійснити забирання собаки зі столу, перенос та передачу. В цьому випадку провідник рухається поруч із помічником на одному рівні до моменту передачі собаки, а після цього продовжує виконання решти частини вправи.

Рівень V

Помічник несе собаку прямо 10 кроків, а провідник іде поруч. Голова собаки розвернута до провідника. Провідник може розмовляти зі своїм собакою.

Після того, як помічник опустив собаку на землю, кінолог завершує вправу прийнявши основне положення.

Рівень A, B

Після передачі, помічник несе собаку далі на 10 кроків і опускає його на землю, а провідник в цей час залишається стояти на місці.

Собака має залишатися з помічником, поки провідник за вказівкою судді не покличе собаку звуковою командою.

Собака має підбігти швидко та радісно, та сісти близько перед провідником. За звуковою командою собака має прийняти основне положення.

Оцінювання

Якщо собака не контактний, поводиться неспокійно при переносі, злегка гарчить або сахається при підніманні та опусканні, оцінку за вправу буде відповідно знижено.

Якщо собака зістрибне при переносі, то вправу буде оцінено як «недостатньо».

Якщо собака залишає помічника після опускання на землю і до вказівки судді, то вправу буде оцінено як максимальне «задовільно».

3.3.11 Вправа «Укладання при відволіканні»

Виконання

Перед Слухняністю/Спритністю другого собаки провідник із своїм собакою без повідка займає основне положення у місці, визначеному для укладання.

За вказівкою судді провідник укладає свого собаку 1ю звуковою або візуальною командою, не залишаючи біля нього жодних предметів.

Потім провідник відходить на 40 кроків до точки, визначеної суддею, і залишається там спокійно стояти обличчям до собаки.

Коли інший собака завершує виконання вправи 1, провідник самостійно іде в групу людей, а потім повертається на своє попереднє місце.

За вказівкою судді провідник повертається до свого собаки і стає праворуч від нього.

9 Пошукова робота, рівень В (розділ А)

9.1 Слідова робота, рівень В RH-F B

9.1.1 Вправи	Максимальний результат:	200 балів
Ідентифікаційний предмет	10 балів	
Пошук ідентифікаційного предмету	10 балів	
Постановка на слід	10 балів	
Пропрацювання сліду	70 балів	
8 предметів (5 балів за кожен)	40 балів	
Позначення людини: Виявлення людини	30 балів	
Позначення людини	30 балів	

9.1.2 Територія для слідової роботи, рівень В

Слід незнайомця

2000 кроків

Зміна напряму

8 чітких змін напряму, можуть бути під гострим, прямим або тупим кутом

Предмети

8 добре поношених побутових предметів, які зовсім не виділяються за кольором на фоні місцевості.

Давність сліду

180 хвилин

Старт

На початку слідової доріжки у зоні розміром 30 x 30 м розміщується 1 ідентифікаційний предмет так, щоб його не було видно. Базова лінія цієї зони промаркована праворуч та ліворуч.

Прокладальник сліду заходить у зону від правої або лівої бокової лінії та розміщує ідентифікаційний предмет у цій зоні. Він позначає фактичну стартову точку слідової доріжки.

Після короткої паузи, прокладальник сліду йде нормальним кроком у заданому напрямі.

Маршрут

Маршрут слідової доріжки має бути максимально природнім, він має враховувати умови місцевості та містити зміну місцевості. Місцевість може включати ліси, луки та поля, а також перехрестя вулиць та доріг.

Прокладальник протягом усього сліду має йти у нормальному темпі, він не повинен човгати ногами та зупинятися. Він має надати судді точний план слідової доріжки та усю необхідну інформацію, таку як послідовність предметів та характерні точки протягом усього сліду.

Бажано і дозволено мати запис GPS-треку.

8.5 Ментрейлінг, рівень А RH-MT A

8.5.1 Вправи

Максимальний результат:

200 балів

Взяття запаху слідового маршруту

20 балів

Пропрацювання та утримання запаху слідового маршруту

80 балів

Поведінка провідника

20 балів

Виявлення та позначення постраждалого

60 балів

Тактика та команда робота

20 балів

8.5.2 Територія для ментрейлінгу, рівень А

Тип та довжина маршруту

2000 кроків / приблизно 1000 м.

З зміни напряму, мінімум 1 зміна місцевості, 1 перехрестя, 1 «незнайомець», що сидить/лежить на слідовому маршруті (між 600 та 800 м) у якості відволікаючого фактору.

Давність слідового маршруту

4 години.

8.5.3 Виконання ментрейлінгу, рівень А

Загальні дані

Застосовуються правила виконання відповідно до розділу 3.

Час на пошук

45 хвилин.

Оцінювання

Застосовуються правила оцінювання відповідно до розділу 3.

Суддя може припинити роботу в будь-який момент, якщо він переконаний, що собака не може продовжувати роботу власними силами

Якщо прокладальника маршруту не знайдено, то тест не може вважатися пройденим.

За новою командою судді провідник подає звукову або візуально команду для усадки, після чого собака має швидко і рівно сісти.

Оцінювання

Неспокійне лежання з недостатньою концентрацією, передчасне вставання або сідання, просування назустріч провіднику, коли він іде забирати собаку, відповідно знижує оцінку за вправу.

Додаткові звукові/візуальні команди та допомога тілом, неспокійна поведінка провідника та інша прихованна допомога відповідно знижують оцінку.

3.3.12 Вправа «Перетин неприємного матеріалу»

Виконання

Провідник із собакою приймає основне положення перед зоною. За командою для руху поруч провідник заходить на зону і з собакою без повідка перетинає її один раз туди і назад, на зворотному шляху має бути продемонстрована зупинка. Тут собака має швидко сісти.

Після виходу із зони, провідник із собакою приймає основне положення.

Оцінювання

Невпевнена поведінка, нерішучість та уникнення матеріалів відповідно знижують оцінку.

3.3.13 Вправа «Тунель із трубою»

Виконання

Провідник із собакою без повідка приймає основне положення перед перешкодою. За звуковою та/або візуальною командою для «пройти насріз» собака має впевнено пройти крізь перешкоду. Після того, як собака вийде з перешкоди, провідник подає звукову та/або візуальну команду для «зарізуватися». За вказівкою судді провідник підходить до свого собаки і за звуковою або візуальною командою приймає основне положення.

Оцінювання

Невпевнений, нерішучий та/або неспокійний вхід та подолання перешкоди відповідно знижують оцінку за вправу.

Якщо собака не виходить з тунелю або не фіксується після звукової/візуальної команди, то вправа оцінюється як «недостатньо».

3.3.14 Вправа «Прохід дерев'яної дошки підвищеної жорсткості»

Виконання

Провідник із собакою без повідка приймає основне положення перед перешкодою.

За звуковою та/або візуальною командою для «піднятися» собака застрибує на дошку та за звуковою командою негайно «зупиняється на місці» в напрямку руху.

За вказівкою судді провідник підходить до боку собаки, подає звукову або візуальну команду для «продовжити рух» та супроводжує собаку до фінального

основного положення. Там він зупиняється і собака самостійно приймає основне положення.

Собака має пройти по всій довжині дошки, не демонструючи жодного остраху та бажання зістрибнути.

Оцінювання

Невпевнений, нерішучий та/або неспокійний прохід, забігання вперед, або відставання відповідно знижують оцінку.

3.3.15 Контроль на відстані

Виконання

З основного положення провідник із собакою без повідка рухається прямо. Після 10-15 кроків, отримавши від провідника, що не змінює ходи і не обертається, 1 звукову або візуальну команду, собака має негайно сісти.

Після додаткових 40 кроків далі по прямій, провідник зупиняється та розвертався обличчям до собаки. Він подає 1 звукову або візуальну команду для підкликання. Собака біжить до провідника весело та у швидкому темпі. На середині дистанції між собакою та провідником, провідник подає 1 звукову та/або візуальну команду для укладання, після чого собака має негайно лягти.

Рівень А

За додатковою командою судді провідник підкликає собаку у фронтальне положення, використовуючи 1 звукову або візуальну команду.

Рівень В

За вказівкою судді провідник подає 1 звукову та/або візуальну команду для вставання, собака має встати. За додатковою командою судді провідник підкликає собаку у фронтальне положення, використовуючи 1 звукову або візуальну команду.

Собака має підбіти радісно та у швидкому темпі, та сісти близько перед провідником.

За 1 звуковою та/або візуальною командою собака приймає основне положення.

Оцінювання

Якщо відстань для 1го підкликання та прийняття 2ї позиції перевищена більше ніж на 10 кроків, то вправа оцінюється як максимальне «задовільно».

(Пояснення від судді IRO Мірки Нечак:

Отже, тут ми говоримо про контроль на відстані. Собака перебуває в положенні сидячи та може бути підклікана та укладена на середині відстані між її сидячим положенням та провідником.

Якщо собака лежить на відстані більше 10 кроків від місця, де має лежати, оцінка буде максимальне «задовільно».)

Позиції, які не були продемонстровані, знижують оцінку відповідно до опису відповідного тестового рівня.

Позначення

За вказівкою судді, після виконаного позначення, робота продовжується. Провідник може один раз запустити собаку для подальшого пошуку з того місця, де він знаходиться (дивися 3.4)

Оцінювання

Застосовуються критерії оцінювання відповідно до розділу 3.

Перше хибне позначення знижує оцінку на 40 балів.

Якщо постраждалого не знайдено, то тест не може вважатися пройденим, а оцінка за цей розділ може становити максимум 139 балів.

8.3 Пошук у завалі, рівень А RH-T A

8.3.1 Вправи

Вправа на позначення

Керованість

Інтенсивність пошуку

Маневровість

Незалежність

Тактика та командна робота

Позначення: 2 особи, максимум по 60 балів за кожну

Максимальний результат:

200 балів

20 балів

20 балів

10 балів

10 балів

10 балів

10 балів

120 балів

8.3.2 Територія для пошуку у завалі, рівень А

Зона пошуку

Будівельний завал площею мінімум 800-1000 м² на одному або кількох рівнях, складається з різних типів будівельних матеріалів. Не дозволяється виконувати пошук лише у будівлях, але в зону пошуку можуть бути включені окремі приміщення.

На території завалу рівня А мають бути темні приміщення або порожнини, а також глибинні сховки з товщиною покриття над ними приблизно 1 м.

Провідник отримує опис зони пошуку у формі ескізу.

Постраждалі

2 постраждалих, сховані під накриттям.

Відволікання

Тліюче вогнище, звуки двигунів, удари молотом, гуркіт, звукозаписи цих звуків тощо.

Помічники

За 15 хвилин до початку першого пошуку, через пошукову зону хрест-навхрест мають пройти один або кілька людей із тестовим («білим») собакою. Також безпосередньо перед та протягом усієї пошукової роботи двоє помічників без собак також мають ходити у зоні пошуку.

8.3.3 Вправа на позначення для пошуку у завалі (дивися 3.4.5)

Провідник, якого покликали на старт, із собакою на повідку в основному положенні робить вступну доповідь та оголошує обраний тип позначення судді, за вказівкою судді він переходить до вправи на позначення та виконує її.

8.3.4 Виконання пошуку у завалі, рівень А

Загальні дані

Застосовуються правила виконання відповідно до розділу 3.

Після вправи на позначення провідник переходить на стартову позицію для пошуку та суддя повідомляє йому тактичну ситуацію.

Час на пошук

Максимум 15 хвилин.

3.3.16 Вправа «Керування на відстані»

Рівень А

Провідник оголошує судді порядок столів на початку виконання вправи.

Рівень В

Порядок столів визначається жеребкуванням.

Виконання

Провідник із собакою без повідка приймає основне положення на стартовій точці для виконання вправи. Після дозволу судді на виконання вправи, провідник, не змінюючи свого положення, відправляє свою собаку 1 звуковою та/або візуальною командою «бігти до позначки», що знаходиться на відстані 20 м і чітко позначена. Коли собака добіг до позначки, провідник подає звукову та/або візуальну команду для «зафіксуватися». Після необхідної паузи, провідник звуковою та/або візуальною командою відправляє свою собаку до першого визначеного стола. За 1 звуковою командою для кожного «застибнути» та «зафіксуватися», собака має застибнути на стіл та зафіксуватися на ньому.

Далі провідник звуковою та/або візуальною командою відправляє свою собаку до наступного стола, де собака по звуковій команді має застибнути на нього і зафіксуватися. Так само відбувається і для третього визначеного стола.

Провідник підкликає собаку з третього стола звуковою або візуальною командою, собака має підбігти і сісти близько перед провідником. За звуковою або візуальною командою собака приймає основне положення.

Собака має залишатися приблизно 3 секунди біля позначки в центрі та на кожному столі відповідно.

Провіднику дозволяється повернутися у напрямі відправлення собаки, а також робити крок однією ногою у відповідну сторону, не залишаючи свого місця.

Оцінювання

Серед усього іншого, наступні пункти є помилкою і призводять до віднімання балів:

- нерішуче прямування до столів/позначені зони;
- сильне відхилення від ідеальної лінії руху;
- нерішуче застибування на стіл;
- передчасне залишення стола/позначені зони;
- нерішуче приймання позиції;
- повільний біг до провідника та усадка перед ним;
- допомога провідника у вигляді повторюваних звукових команд;
- помилки у завершенні вправи.

3.3.17 Вправа «Нестабільна дошка»

Виконання

Провідник із собакою без повідка приймає основне положення перед перешкодою. За звуковою та/або візуальною командою для «піднятися» собака має застрибнути на нестабільну дошку та за звуковою командою для «зупинися» негайно зупиняється на місці в напрямку руху. За вказівкою судді провідник підходить до боку собаки, подає звукову або візуальну команду для «продовжити рух» та супроводжує собаку до кінці перешкоди.

Собака має самостійно зупинитися там. За вказівкою судді провідник подає собаці звукову або візуальну команду для «продовжити рух» та робить кілька кроків після перешкоди. Там він зупиняється, а собака самостійно приймає основне положення.

Собака має пройти по всій довжині дошки, не демонструючи жодного остраху та бажання зістрибнути.

Оцінювання

Невпевнений, нерішучий та/або неспокійний прохід, забігання вперед або відставання відповідно знижують оцінку.

3.3.18 Драбина

Виконання

Провідник із собакою без повідка приймає основне положення перед перешкодою. За звуковою та/або візуальною командою собака заходить по трапу на драбину, самостійно рухається до останньої планки-сходинки та фіксується там.

Рівень А

Як тільки собака стає передніми лапами на першу планку-сходинку, провідник підходить до собаки і рухається далі поруч із ним, але не торкаючись собаки або перешкоди. Коли вони доходять до кінця драбини, провідник знімає свого собаку з неї та подає звукову або візуальну команду для прийняття основного положення.

Рівень В

Провідник залишається на місці допоки собака не стане передніми лапами на останнюю перекладину-сходинку. Потім за вказівкою судді він підходить до собаки, який на нього чекає. В кінці драбини провідник знімає свого собаку з неї та подає звукову або візуальну команду для прийняття основного положення.

Оцінювання

Невпевнений, нерішучий та/або неспокійний прохід, забігання вперед або відставання відповідно знижують оцінку.

Провідник, за винятком позначень, рухається лише по середній лінії зони. Рух собаки у зворотному напрямі, що трапляється час від часу, не вважається помилкою.

На власний розсуд провідник може проводити грубий пошук до кінця зони та, без віднімання балів, продовжувати пошук від кінцевої точки у зворотному напрямі так часто, як цього забажає.

Оцінювання

Застосовуються критерії оцінювання відповідно до розділу 3.

Перше хибне позначення знижує оцінку на 40 балів.

Якщо постраждалого не знайдено, то тест не може вважатися пройденим, а оцінка за цей розділ може становити максимум 139 балів.

8.2 Пошук у природному середовищі, рівень А RH-FL A

8.2.1 Вправи Максимальний результат:

200 балів

Вправа на позначення	20 балів
Керованість	20 балів
Інтенсивність пошуку	10 балів
Маневровість	10 балів
Незалежність	10 балів
Командна робота, оцінка ситуації, загальне враження від провідника протягом пошукової роботи	10 балів
Позначення: 2 особи, максимум по 60 балів за кожну	120 балів

8.2.2 Територія для пошуку у природному середовищі, рівень А

Зона пошуку

20000 м² (100 x 200 м), відкрита та вкрита рослинністю місцевість.

Маркування

Межі зони та центральна лінія мають бути промарковані.

Сховки для постраждалих

Сховки мають обиратися таким чином, щоб дати собаці можливість мати візуальний та фізичний контакт із постраждалим.

Постраждалі

2 постраждалих.

За 15 хвилин до початку першого пошуку, через пошукову зону хрест-навхрест мають пройти кілька людей із тестовим («білим») собакою.

8.2.3 Вправа на позначення (дивися 3.4.5)

Провідник, якого покликали на старт, із собакою на повідку в основному положенні робить вступну доповідь та оголошує обраний тип позначення судді, за вказівкою судді він переходить до вправи на позначення та відповідно виконує її.

8.2.4 Виконання пошуку у природному середовищі, рівень А

Загальні дані

Застосовуються правила виконання відповідно до розділу 3.

Після вправи на позначення провідник переходить на стартову позицію для пошуку у природному середовищі та суддя повідомляє йому тактичну ситуацію.

Час на пошук

Максимум 15 хвилин.

Виконання

Провідник запускає свого собаку на пошук за вказівкою судді.

Відповідно до команд провідника собака має обшукувати зону з обох боків від середньої лінії глибоким «човником».

3.4 Виконання та оцінювання пошукової роботи

3.4.1 Загальна процедура

Готовність пари

Провідник із готовим до пошуку собакою перебуває поза зоною пошуку доки його не покличуть.

Готовий до пошуку собака може бути вдягнений у пошуковий жилет або щось подібне, та/або у нашийник. Якщо собака виконує позначення брінгзелем, то він має бути закріплений на собаці до початку пошуку.

Дозволяється закрілення на собаці маленьких дзвоників. У темряві допускається наявність на собаці маленьких вогнів (але не ліхтарів або прожекторів).

Вступна доповідь

Після того, як його покликали, провідник із собацою на повідку в основному положенні робить вступну доповідь судді та оголошує обраний тип позначення.

Тактична ситуація

На підставі ескізу суддя описує зону пошуку, межі якої візуально промарковані або чітко зрозумілі.

Після опису суддею, провідник має проаналізувати ситуацію та повідомити судді свою тактику.

Опис, що надається суддею, по суті містить наступну інформацію:

- подія, що трапилася;
- зона пошуку;
- будівельні конструкції/рельєф місцевості;
- питання, що були вирішенні до цього;
- інфраструктура;
- ризики.

Час на пошук

Час пошуку починається після того, як суддя оголосив тактичну ситуацію.

Звукові/візуальні команди

Допускаються повторювані та будь-які звукові та візуальні команди для спрямування собаки, але надмірні команди для стимулювання пошуку є помилкою.

Позначення

Провідник має повідомляти судді про виконане позначення та може наблизатися до собаки лише за вказівкою судді.

T, L, FL

Після опису суддею, провідник має проаналізувати ситуацію та повідомити судді свою тактику. Про будь-які зміни у тактиці протягом роботи необхідно повідомляти судді, це відбувається за рахунок часу на пошук.

На розсуд судді можливо припинити пошукову роботу, коли будуть знайдені всі постраждалі.

Пошукова робота закінчується в той момент, коли провідник робить кінцеву доповідь, а суддя оголошує оцінку.

3.4.2 Оцінювання провідника

Загальні дані

- поводження з собакою (лідерство, тиск та стриманість, розуміння собаки);
- командна робота;
- раціональне використання можливостей собаки.

Тактика

Оцінка ситуації, реалізація обраної тактики, загальне враження від провідника протягом усієї пошукової роботи. Серед іншого, суттєві критерії включають наступне:

- взяття до уваги складу, планування та рельєфу зони пошуку;
- напрям вітру;
- оцінювання можливостей собаки;
- за необхідності, стан будівель і споруд (вхід, структура...);
- останнє відоме місцезнаходження людей.

Додатково для FL / T / L:

оцінка, ухвалення рішень та реалізація:

- опитування свідків, їх місцезнаходження та свідчення;
- оголошення та обґрунтування ухваленого рішення;
- засилання собаки у потрібне місце;
- загальне враження про обшукувану/не обшукувану територію;
- кінцева доповідь (обшукувана територія, місцезнаходження людей).

MT

У ментрейлінгу тактика використовується для оцінки ситуації та збирання інформації про постраждалого, а також використання цих даних при відпрацювання слідового маршруту.

FL

Якщо провідник самостійно знаходить постраждалого, але дає собаці можливість продовжити вільний пошук і показати правильне позначення, то це ніяк не впливає на оцінку.

MT

Протягом усього тестування провідник має звертати особливу увагу на наступне:

- загальне враження від усього проходження слідового маршруту;
- врахування вуличного руху та його учасників;
- робота та комунікування із собакою, розуміння його собаки;

- Суддя може припинити роботу в будь-який момент, якщо він переконаний, що собака не може продовжувати роботу власними силами.

Оцінювання собаки

Якщо на старті перевищено час на пошук ідентифікаційного предмета та постановку на слід, то ця частина буде оцінена в 0 балів.

Оцінювання позначення

Якщо провідник заявляє позначення гавком, але собака при цьому чітко позначає постраждалого без гавкоту, то таке позначення оцінюється як «недостатньо».

Якщо собака не гавкає правильно в напрямку постраждалого або не надовго відходить від нього, то таке позначення оцінюється як максимальне «задовільно».

Предмети мають розміщуватися саме на слідовій доріжці, а не поруч із нею. Прокладальник має відмічати місцезнаходження кожного предмета у своєму плані. Предмети мають бути промарковані або дуже точно описані.

Закінчення сліду

На кінцевій точці сліду прокладальник або лягає, або сідає. Цю позицію необхідно прийняти до початку пошукової роботи.

8.1.3 Виконання слідової роботи, рівень А

Загальні дані

Застосовуються загальні правила виконання відповідно до розділу 3.

Провідник перед базовою лінією знімає з собаки повідок та спрямовує його шукати ідентифікаційний предмет.

Собака має планомірно обшукати зону та знайти ідентифікаційний предмет протягом 3 хвилин, при цьому провідник може направляти і скеровувати собаку звуковою та/або візуальною командою не перетинаючи базову лінію.

Після виявлення ідентифікаційного предмета, провідник за потреби бере собаку на слідовий повідок та розпочинає пропрацювання сліду.

Якщо собака не виявляє ідентифікаційний предмет, але знаходить слідову доріжку, провідник може зупинити собаку, щоб взяти на повідок, або, якщо він працює без повідка, самостійно слідувати за собакою після того, як повідомить про це суддю.

Якщо собака не знаходить слідову доріжку за відведений для стартової зони час (3 хвилини), пара може продовжити спроби встати на слід, але уже за рахунок загального відведеного часу на пошук. Під час цього провіднику заборонено заходити у стартову зону. Суддя може припинити пошук, якщо стає очевидним, що собака відмовляється працювати або не здатний виконати поставлене завдання.

Час на пошук

Максимум 20 хвилин для слідової роботи, включно із пошуком ідентифікаційного предмета.

Оцінювання

Оцінювання відповідає розділу 3, а також:

- Робота у стартовій зоні із позначенням ідентифікаційного предмета;
- Постановка на слід та його пропрацювання;
- Знаходження предметів у хронологічній послідовності;
- Самостійне позначення прокладальника в кінці слідової доріжки;
- Якщо прокладальник не був знайдений, тест вважається не пройденим;
- Якщо позначення прокладальника сліду або предметів було стимульоване провідником собаки, то таке позначення оцінюється в 0 балів;

- правильне відпрацювання лінії;
- підтримання контакту із помічником.

Провіднику дозволяється робити перерви, які, однак, входять у час на пошук. Якщо собака спочатку не може взяти слід через погодні умови або вітер, допускається повторний запуск собаки.

Провідник повідомляє судді про свій тип позначення до початку пошуку. Собака має вказати на місцезнаходження постраждалого оголошеним типом позначення точно, незалежно, однозначно та без будь-якого втручання провідника.

Провідник має отримати уявлення про ситуацію. Таким чином, треба брати до уваги погоду, температурні та локальні умови зони пошуку. Базуючись на отриманих даних, провідник повинен вміти проаналізувати ситуацію. Провідник оголошує свою тактику. Про будь-які зміни необхідно повідомляти суддю.

Що буде оцінюватися: чи спроможний провідник скласти повне враження про ситуацію, базуючись на інформації та опитуваннях, та чи може робити відповідні висновки. Так само буде оцінено те, як провідник ставить свого собаку на слідовий маршрут і чи пропонує собаці повторно запаховий предмет протягом роботи.

Також важливо, чи провідник, наприклад, чітко визначає, що собака втратив запах (наприклад, на перехресті), після чого повертає його назад на відповідну точку слідового маршруту та дає працювати далі з цього місця.

3.4.3 Оцінювання собаки

Загальні дані

- підконтрольність / керованість;
- пошуковий інстинкт / бажання до пошуку;
- маневровість, фізична форма та витривалість;
- незалежність, зацікавленість в роботі та потяг до роботи;
- утискання, турбування або травмування потерпілого;
- загальна картина роботи.

Керованість

Співпраця з провідником, швидке та цілеспрямоване виконання робочих завдань при збереженні пошукової мотивації, команда робота провідник-собака.

Інтенсивність пошуку

Пошуковий інстинкт, пошукова поведінка, темперамент, мотивація, зацікавленість в роботі.

Маневровість

Його маневровість, подолання перешкод, витривалість.

Незалежність

Яскраво виражений індивідуальний потяг до роботи.

Додатково для FL, T: системність обшукування зони

Додатково для L: інтенсивність копання та проникнення

Додатково для MT: суддя оцінює постановку на слідовий маршрут, роботу та пропрацювання сліду, а також наскільки самостійно собака позначає потерпілого. Правильне керування на старті, пропрацювання лінії слідового маршруту та уважне ставлення до вуличного руху є необхідно умовою.

Собака повинен демонструвати позитивну пошукову поведінку. Пропрацювання або утримування запахового слідового маршруту означає, що собака слідує за запаховим слідовим маршрутом послідовно та цілеспрямовано, або, що незалежну пошукову поведінку можна розпізнати протягом усього запахового слідового маршруту.

Відхилення від лінії слідового маршруту не є помилкою, поки собака спроможний самостійно відстежувати продовження поточного сліду.

3.4.4 Позначення**Загальні дані**

Провідник повинен повідомити суддю про свій тип позначення до початку будь-якої пошукової роботи.

Будь-яка допомога з боку провідника/постраждалого/прокладальника сліду заборонена, таке позначення буде оцінюватися в 0 балів.

Провідник має повідомляти судді про виконане позначення та може наближатися до собаки лише за вказівкою судді.

Собака має незалежно, чітко та інтенсивно виконувати позначення, поки провідник не підіде до нього.

Завершення позначення залишається на розсуд провідника, він може або відкликати собаку на відстані від постраждалого або забрати безпосередньо від нього.

(Пояснення від судді IRO Мірки Нечак:

Це означає, що ви можете відкликати собаку від постраждалого або підійти до собаки, стити біля нього та зробити кілька кроків разом із собакою від постраждалого, це і називається «забрати собаку»)

Для коректного завершення позначення необхідно продемонструвати зміну стану собаки [перехід із збудження в спокій] та встановити контакт із постраждалим. Під час контакту з постраждалим собака має поводити себе спокійно у визначеному місці.

FL

Перед запуском собаки, провідник має повідомити, чи він разом із собакою без повідка повертається на початкову точку, з якої повідомив про позначення, чи буде продовжувати пошук безпосередньо від місця позначення. Обґрунтована зміна тактики завжди допускається.

8 Пошукова робота, рівень А (розділ А)**8.1 Слідова робота, рівень А RH-F A**

8.1.1 Вправи	Максимальний результат:	200 балів
1 ідентифікаційний предмет	10 балів	
Пошук ідентифікаційного предмету	10 балів	
Постановка на слід	10 балів	
Пропрацювання сліду	70 балів	
5 предметів (8 балів за кожен)	40 балів	
Позначення людини: Виявлення людини	30 балів	
Позначення людини	30 балів	

8.1.2 Територія для слідової роботи, рівень А**Слід незнайомця**

1000 кроків

Зміна напряму

4 чітких зміни напряму, під прямим або тупим кутом

Давність сліду

90 хвилин

Старт

На початку слідової доріжки у зоні розміром 20 x 20 м розміщується 1 ідентифікаційний предмет так, щоб його не було видно. Базова лінія цієї зони промаркована праворуч та ліворуч.

Прокладальник сліду заходить у зону від правої або лівої бокової лінії та розміщує ідентифікаційний предмет у цій зоні. Він позначає фактичну стартову точку слідової доріжки.

Після короткої паузи, прокладальник сліду йде нормальним кроком у заданому напрямі.

Маршрут

Маршрут слідової доріжки має бути максимально природнім, він має враховувати умови місцевості та містити зміну місцевості.

Місцевість може включати ліси, луки та поля, а також перехрестя вулиць та доріг.

Прокладальник протягом усього сліду має йти у нормальному темпі, він не повинен човгати ногами та зупинятися. Він має надати судді точний план слідової доріжки та усю необхідну інформацію, таку як послідовність предметів та характерні точки протягом усього сліду.

Бажано мати запис GPS-треку.

Прокладальник сліду залишає 5 предметів по ходу прокладання доріжки.

7.5 Ментрейлінг, рівень V RH-MT V

7.5.1 Вправи

Максимальний результат:

100 балів

Взяття запаху слідового маршруту

10 балів

Пропрацювання та утримання запаху слідового маршруту

50 балів

Виявлення та позначення постраждалого

40 балів

7.5.2 Територія для ментрейлінгу, рівень V

Тип та довжина маршруту

1000 кроків / приблизно 500 м.

2 зміни напряму, зміна місцевості та 1 перехрестя вулиць та/або доріг.

Давність слідового маршруту

60 хвилин.

7.5.3 Виконання ментрейлінгу, рівень V

Застосовуються загальні правила виконання відповідно до розділу 3.

Час на пошук

Максимум 15 хвилин.

Оцінювання

Суддя може припинити роботу в будь-який момент, якщо він переконаний, що собака не може продовжувати роботу власними силами.

Якщо прокладальника маршруту не знайдено, то тест не може вважатися пройденим.

T

Провідник може запустити собаку один раз з місця позначення або повернутися на межу зони пошуку і запустити його звідси. Якщо постраждалі залишаються у сховках, повторне позначення не вважається помилковим. Собаку необхідно забрати та перевести на межу зони пошуку.

Позначення гавкомом (F, FL, T, L, MT)

Виконання

Під час гавкоту положення тіла собаки має чітко вказувати на постраждалого або місце виходу запаху, собака має гавкати самостійно, безперервно та в напрямку виходу запаху доти, поки провідник за вказівкою судді не підійде і не завершить позначення.

Відхід від місця позначення

Якщо собака ненадовго відходить від місця позначення, але самостійно повертається до постраждалого, то вправа буде оцінена як максимальне «задовільно». Якщо собака відходить від постраждалого знову, то позначення оцінюється як «недостатньо». Якщо собака самостійно не повертається до постраждалого, то вправа оцінюється в 0 балів.

T

Під час гавкоту положення тіла собаки має чітко вказувати на постраждалого або місце виходу запаху, собака має гавкати безперервно та в напрямку виходу запаху доти, поки провідник не підійде і не завершить позначення.

Собака не має торкатися постраждалого. У випадку закритих сховків, доступних для собаки, собака має чітко вказувати на місце виходу запаху відповідною поведінкою. Проникнення у сховок не є помилкою.

Оцінювання

- виконання;
- гавкіт;
- фіксація на місці позначення.

Брінгзель (F, FL, T)

Виконання

Якщо собака виконує позначення брінгзелем, то на ньому має бути спеціальний нашивник, на якому брінгзель закріплюється. Якщо використовується «норвезький брінгзель», то перед початком роботи треба перевірити, що собака може вільно носити брінгзель і має змогу кинути його.

Нашивник повинен мати механізм саморозстібання, щоб уберегти собаку від травм.

Після знаходження постраждалого, собака приносить брінгзель провіднику.

Фронтальна усадка для передачі брінгзеля не обов'язкова.

Після забирання брінгзеля і відповідної команди провідника, собака самостійно, найкоротшим маршрутом підводить провідника до постраждалого або місця позначення, при цьому підтримуючи постійний контакт із провідником. Собаку можна взяти на повідок будь-якої довжини, але максимум 10 м. На завалі брати на повідок собаку не можна.

Після того, як собка дістанеться постраждалого, він має самостійно залишатися біля нього. Провідник підходить до собаки, знімає з нього повідок та завершує позначення.

Оцінювання

- виконання;
- взяття брінгзеля;
- піднесення брінгзеля провіднику найкоротшим шляхом, не випускаючи його із пащи;
- рух найкоротшим шляхом назад до постраждалого після забирання брінгзеля;
- неспокійне утримання брінгзеля не є помилкою, але сильне жування призводить до зниження оцінки.

Переривання контакту за певних обставин (залежно від місцевості) не впливає негативно на оцінку. Короткі зупинки собаки на складній для пересування місцевості, доки провідник зможе дістатися собаки і продовжити рух далі, не являються помилкою.

Короткі звукові команди для зупинки та продовження руху допускаються, якщо цього вимагають умови місцевості.

Вільне показування (F, FL, T)

Виконання

Під час вільного показування собака бігає туди-назад між провідником та постраждалим найшвидшим (найкоротшим) маршрутом, підводячи провідника до постраждалого або місця позначення. Собаку не можна брати на повідок протягом усього часу виконання вправи.

Собака має демонструвати цю поведінку весь час, поки провідник не дійде до постраждалого або місця позначення.

На додаток до цього, собака має чітко демонструвати модель поведінки, щоб було остаточно зрозуміло, що це саме поведінка при позначенні. Цю модель поведінки необхідно описати судді до початку пошукової роботи.

Наприклад, це може бути:

- стрибання на провідника або штовхання його;
- гавкання на провідника;
- зоровий контакт між провідником та собакою.

7.3 Пошук у завалі, рівень V RH-T V

7.3.1 Вправи

Максимальний результат:

100 балів

Режим роботи у пошуку

30 балів

Позначення людини

70 балів

7.3.2 Територія для пошуку у завалі, рівень V

Зона пошуку

Будівельний завал площею мінімум 400-600 м² на одному рівні, може складатися з різних будівельних матеріалів.

Постраждалі

1 постраждалий

7.3.3 Виконання пошуку у завалі, рівень V

Застосовуються загальні правила виконання відповідно до розділу 3.

Провідник може слідувати за своїм собакою по завалу, як тільки це дозволить суддя. Зазвичай це має місце, коли собака остаточно відходить від провідника.

Час на пошук

Максимум 10 хвилин.

Оцінювання

Застосовуються критерії оцінювання відповідно до розділу 3.

Перше хибне позначення знижує оцінку за вправу на 20 балів.

Якщо постраждалого не знайдено, то тест не може вважатися пройденим.

7.2 Пошук у природному середовищі, рівень V RH-FL V

7.2.1 Вправи

Максимальний результат:

100 балів

Режим роботи у пошуку

30 балів

Позначення людини

70 балів

7.2.2 Територія для пошуку у природному середовищі, рівень V

Зона пошуку

5000 м², відкрита та вкрита рослинністю місцевість.

Сховки мають обиратися таким чином, щоб дати собаці можливість мати візуальний та фізичний контакт із постраждалим.

Постраждалі

1 постраждалий

7.2.3 Виконання пошуку у природному середовищі, рівень V

Застосовуються загальні правила виконання відповідно до розділу 3.

Час на пошук

Максимум 10 хвилин.

Оцінювання

Застосовуються критерії оцінювання відповідно до розділу 3.

Якщо постраждалого не знайдено, то тест не може вважатися пройденим.

Перше хибне позначення знижує оцінку за вправу на 20 балів.

При оцінюванні кінолога, зокрема, враховується його робота в команді.

Оцінювання

- виконання;
- підведення провідника до постраждалого найкоротшим маршрутом.

Показування (F, MT)

Виконання F

Протягом показування собака залишається на місці у положенні лежачи, сидячи або стоячи біля предмету або прокладальника сліду. Собака має демонструвати цю поведінку весь час, поки провідник не підійде до предмету або людини.

Собака має чітко демонструвати модель поведінки, щоб було остаточно зрозуміло, що це саме поведінка при позначенні. Собака має негайно зайняти вибрану позицію і поводитися спокійно по відношенню до постраждалого, не турбуючи його.

Виконання MT

Провідник має чітко розпізнати позначення та впевнено і точно визначити знику особу. Провідник повідомляє суддя про виконане позначення та може наблизятися до собаки лише після вказівки судді. Попереднє знайомство постраждалого і собаки недопустиме.

Оцінювання

Якщо позначення було стимульоване провідником та/або постраждалим/прокладальником, то воно оцінюється в 0 балів.

Будь-яке необережне поводження собаки із постраждалим призводить до відповідного зниження оцінки.

Нечітка та незрозуміла поведінка при показуванні відповідно знижує оцінку.

3.4.5 Вправа на позначення

Вправа на позначення FL-A, F-V

Виконання

Місце для позначення має бути розташоване за межами зони пошуку. Постраждалий йде до місця позначення таким чином, щоб собака його не бачив.

За вказівкою судді провідник готує собаку до пошукової роботи та запускає його 1 звуковою та/або візуальною командою до людини, яка візуально помітно сидить або лежить на відстані приблизно 30 м. Собака має підійти найкоротшим шляхом безпосередньо до постраждалого і позначити його.

Собака має однозначно і без будь-якої допомоги від провідника виконати позначення у заявленому стилі. Провідник повідомляє судді про виконане позначення. Залежно від типу позначення, провідник за вказівкою судді самостійно йде до постраждалого або собака підводить його туди. Як завершити позначення (забирання/відкликання), в основному, залишається на розсуд провідника.

Якщо собака позначає гавком, то він має тривати приблизно 15 секунд. За інструкцією судді, собака забирається або відкликається провідником в безпосередній близькості від місця позначення, за звуковою та/або візуальною командою собака приймає основне положення. Далі пошукова робота продовжується.

Виконання вправи аналогічне для брінгзеля та вільного показування.

Оцінювання

Якщо собака не позначає постраждалого або відходить від нього відразу після позначення та повертається до провідника, то вправа оцінюється в 0 балів.

Обхід та прямування до постраждалого не найкоротшим шляхом, а також нерішучий та нетривалий гавкіт відповідно знижують оцінку за вправу.

Вправа на позначення T-A, L-A

Виконання

Робота розпочинається на відстані 10 м (позначено на землі) від постраждалого, який захований у трубу з кришкою, якщік або снігове укриття.

Місце для позначення має бути облаштоване за межами зони пошуку та бути таким, що чітко розпізнається.

Сховок показується провіднику.

Снігове укриття має складатися зі снігових блоків таким чином, щоб собака розкопаючи міг дістатися до постраждалого.

За вказівкою судді, провідник готує свого собаку до пошукової роботи та запускає його до сховку. 1 звукова та/або візуальна команда для початку дозволена для позначення.

(Пояснення від судді IRO Мірки Нечак:

Коли ви направляєте собаку для виконання вправи на позначення сховку, ви маєте право використати лише 1 звукову та/або візуальну команду

Після того, як вловить запах від сховку, собака має виконати позначення. Після виконання собакою позначення, провідник за вказівкою судді може залишити своє місце і забрати собаку. Потім собаку вільно укладають приблизно в 3 м від сховку, де вона має спокійно лежати і не заважати розбиранню сховку. Провідник має допомогти звільнити людину. Коли пролаз буде достатньо великим, провідник забирає собаку і дає їйому можливість пролізти до людини.

Якщо собака позначає гавком, то він має тривати приблизно 15 секунд. Далі пошукова робота продовжується.

Виконання вправи аналогічне для брінгзеля та вільного показування.

Оцінювання

Якщо собака не позначає постраждалого або відходить від нього відразу після позначення та повертається до провідника, то вправа оцінюється в 0 балів.

7 Пошукова робота, рівень V (розділ А)

7.1 Слідова робота, рівень V RH-F V

7.1.1 Вправи	Максимальний результат:	100 балів
Утримання сліду (прокладається провідником)	50 балів	
Предмети, 3 x 10 балів	30 балів	
Вправа на позначення	20 балів	

7.1.2 Територія для слідової роботи, рівень V

Слід провідника

400 нормальних кроків, 2 зміни напряму під прямим кутом та 3 предмети провідника відповідно до 2.4.2.

Стартова позиція позначається знаком, що вказує напрямок слідової доріжки.

Після невеликої паузи на старті, провідник звичайним кроком йде у визначеному напрямі. Протягом прокладання слідової доріжки він не повинен човгати, волочити ноги або зупинятися.

Слідові предмети мають розміщуватися на слідовій доріжці, а не поруч із нею.

Давність сліду

20 хвилин

7.1.3 Виконання слідової роботи, рівень V

Застосовуються загальні правила виконання відповідно до розділу 3.

Час на пошук

Максимум 15 хвилин.

Оцінювання

Застосовуються критерії оцінювання відповідно до розділу 3.

7.1.4 Виконання вправи на позначення (дивися 3.4.5)

Після завершення пошуку провідник із собакою на повідку в основному положенні робить доповідь та повідомляє судді обраний тип позначення. За вказівкою судді провідник переходить до вправи на позначення та виконує її.

- Якщо собака не займає позицію лежачи, а скоріше стоїть або сидить, однак залишається у зоні укладання, то оцінка за вправу знижується на 5 балів.

Обхід та прямування до постраждалого не найкоротшим шляхом, а також нерішучий та нетривалий гавкіт відповідно знижують оцінку за вправу.

3.4.6 Слідова робота

Загальні дані

Провідник зі своїм готовим до пошуку собакою повинен чекати в зоні очікування, допоки його не викличуть для початку роботи.

Після того, як його покликали, провідник із собакою на повідку в основному положенні робить вступну доповідь судді та оголошує обраний тип позначення. Собака може працювати без повідка або на 10-метровому повідку, закріплена до нашайника або шлеї.

Якщо собака позначає брінгзелем, то він має бути закріплений на собаці до початку пошуку.

Суддя пояснює провіднику запахову зону, за межами якої він може вільно пересуватися. Провідник знімає повідок з собаки та направляє його на старт для пошуку.

Виконання

Провідник слідує за своїм собакою і постійно підтримує дистанцію в 10 м, навіть якщо працює без повідка.

Щойно собака знайшов предмет, він повинен негайно підібрати його або однозначно показати на нього без будь-якої допомоги від провідника. Коли собака позначив предмет, провідник підходить до свого собаки.

Піднімаючи предмет, провідник підтверджує, що собака його знайшов. Після цього провідник продовжує роботу із своїм собакою.

Протягом роботи собака має йти за слідом, який залишив прокладальник сліду, в той час як провідник підтримує дистанцію у 10 м від собаки. Суддя слідує за парою на необхідній відстані. Суддя не повинен заважати парі, але при цьому самостійно обирає свою позицію таким чином, щоб максимально правильно оцінювати роботу.

Провіднику дозволяється призупиняти роботу. Будь-які паузи будуть відбуватися за рахунок загального часу на роботу.

Провідник має право очищати голову собаки, його очі та ніс протягом роботи, а також давати йому воду.

Пошук вважається закінченим, коли предмети повертаються після позначення прокладальнику сліду, провідник робить кінцеву доповідь, а суддя оголошує оцінку.

Залежно від обставин, суддя, на власний розсуд, може збільшити час роботи по сліду після останньої зміни напряму.

Позначення предмету

Показування дивися у розділі 3.4.4

Підбирання: для цього типу позначення собака повинен без коливань підібрати предмет.

Модель поведінки 1. Підбирання та піднесення:

Собака має негайно підібрати предмет, принести його провіднику по найкоротшому маршруту та сісти перед ним. Собака може бути знову поставлений на слід з місця, де було віддано предмет провіднику, або з місця підбирання предмету.

Модель поведінки 2. Підбирання і фіксація:

Для демонстрації цієї моделі поведінки собака із предметом у пащі має показати один із 3 можливих стилів поведінки аналогічно із показуванням: лежання, сидіння або стояння.

Дві моделі поведінки можуть чергуватися. Собака має чітко демонструвати модель поведінки, щоб було остаточно зрозуміло, що це саме поведінка при позначенні.

Оцінювання предмету

- виконання;
- підбирання предмету;
- піднесення предмета найкоротшим шляхом, не випускаючи його із пащи.

Суддя оцінює постановку на слід та його пропрацювання. Незначні відхилення від слідової доріжки не є помилкою, якщо собака може самостійно повернутися до пропрацювання сліду.

Собака має демонструвати незалежну та радісну слідову роботу з упевненим та незалежним позначенням предметів.

Кожен не знайдений предмет оцінюється в 0 балів. Кожен предмет, позначений собакою не самостійно, буде оцінюватися відповідно, як не знайдений.

Якщо собака вкладається там, де немає предмета, і провідник не підтверджує предмет, але подає звукову команду на продовження роботи, то оцінку буде знижено.

За хибне позначення, яке підтвержене провідником, буде відраховано бали відповідно до ціни одного предмета.

Позначення постраждалого

Виконання дивиться у розділі 3.4.

Якщо позначення виконане інакше, ніж заявлено провідником, то воно буде оцінено як «недостатньо».

Припинення роботи

Суддя припиняє роботу, якщо провідник знаходиться на відстані більше ніж 10 м від слідової доріжки. Суддя може допустити більшу відстань при роботі у складній

- 1 звукова або візуальна команда для основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.13.

Оцінювання

Невпевнений, нерішучий та/або нервовий вхід в тунель та проходження його відповідно знижують оцінку.

Якщо собака не виходить із тунелю або не фіксується за коміndoю, то вправа оцінюється як «недостатньо».

6.3.7 Вправа 6 «Перенос і передача»

10 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.6.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова та/або візуальна команда для застрибування на стіл з основного положення

1 звукова або візуальна команда для підкликання,

1 звукова або візуальна команда для кінцевого основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.10.

Оцінювання

Якщо собака зістрибує під час переносу, то вправа буде оцінюватися як «недостатньо».

Якщо собака, після опускання на землю, залишає помічника до вказівки судді, то вправа може бути оцінена лише як максимальне «задовільно».

6.3.8 Вправа 9 «Укладання при відволянні»

15 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова або візуальна команда для «укладання»;

- 1 звукова або візуальна команда для «сидання».

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.11.

Собака має спокійно лежати на місці без втручання провідника, поки інший собака виконує вправи 1-6.

Оцінювання

- Якщо собака залишає місце укладання більше ніж на 3 метри після закінчення 4ї вправи собаки, що виступає, вправа оцінюється частково.

- Якщо собака залишає місце укладання більше ніж на 3 метри до завершення 4ї вправи, вправа оцінюється у 0 білів.

Оцінювання

- Якщо собака не приймає позицію, то оцінка за цю частину вправи зменшується на 4 бали;
- Якщо собака передчасно зістрибує зі столу, то вправа оцінюється як «недостатньо».

6.3.4 Вправа 3 «Перетин неприємного матеріалу»**15 балів****Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова або візуальна команда для руху.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.12.

Оцінювання

- Нерішучий та не впевнений прохід по зоні відповідно знижує оцінку за вправу;
- Якщо собака вийде із зони не досягши її кінця, то вправа оцінюється як «недостатньо».

6.3.5 Вправа 6 «Нестабільна дошка»**15 балів****Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.6 та розділу 2.4.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для «піднятися»;
- 1 звукова команда для «зупинитися на місці»;
- 1 звукова або візуальна команда для кожного «продовжити рух».

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.17.

Оцінювання

- Якщо собака зістрибне з перешкоди у першій її половині, то вправа оцінюється в 0 балів.
- Якщо собака зістрибне з перешкоди після першої її половини, то вправа оцінюється як «недостатньо».
- Якщо собака відмовляється від подолання перешкоди, то вправа оцінюється в 0 балів.

6.3.6 Вправа 5 «Тунель з трубою»**15 балів****Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.8 та розділу 2.4.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для «пройти наскрізь»;
- 1 звукова або візуальна команда для «зафіксуватися»;

місцевості. Суддя припиняє роботу в усіх випадках, якщо має враження, що собака не може встати на слід або продовжити його пропрацювання власними силами. Коли робота по сліду припиняється, провідник зі своїм собакою разом із суддею залишають робочу зону найкоротшим шляхом. Поновлення роботи не допускається.

3.4.7 Пошук у природному середовищі**Загальні дані**

Пошукова робота у природному середовищі має відбуватися у нормальному темпі, провідник не повинен бігти.

Провідник отримує детальний ескіз, на якому чітко позначені межі зони пошуку. Після цього він має обрати свою тактику. Він може не ходити по цій зоні.

Відповідно до команд провідника, собака «човником» повинен обшукати зону.

3.4.8 Пошук на завалі**Виконання**

Перед початком пошуку і до оголошення тактики, провідник без собаки може оглянути зону пошуку, рухаючись по дозволеній межі, щоб отримати коротке загальне враження про зону пошуку (для належної ретельності), це відбувається за рахунок загального відведеного часу на пошук.

Протягом цього часу собаку у вільному стані або на прив'язі залишають у визначеному місці.

Провідник повідомляє судді місце, з якого бажає запускати собаку, та відводить його туди без рятувального жилету або нашийника (виключення: брінгель).

Собака має обшукати зону за командою провідника.

Провідник може рухатися у визначеній зоні або слідувати за собакою, як тільки дозволить суддя.

Після виконання позначення, собаку можна запустити для продовження пошуку або безпосередньо з місця позначення, або з межі завалу. Після чого провідник виходить з території завалу.

Маневровість

Маневровість на завалі, тип маневрів, подолання труднощів, витривалість.

3.4.10 Ментрейлінг**Загальні дані**

Якщо собака веде пару в абсолютно неправильному напрямі, тестування припиняється.

Суддя може припинити тестування в будь-який момент, якщо він переконаний, що собака не здатний продовжувати роботу своїми силами.

Якщо собака знаходить прокладальника маршруту лише із сильною допомогою від провідника, то тестування припиняється.

Якщо прокладальника маршруту не знайдено, то тестиування не можна вважати позитивно пройденим.

Якщо перевищено відведенний на пошуки час, тестиування вважається не пройденим.

Виконання

Провідник із своїм готовим до пошуку собакою очікує, поки його не викличуть. Готовий до пошуку собака має бути на повідку довжиною від мінімум 5 м до максимум 10 м, а також у нашиннику та пошуковій шлеї; сам пошук може відбуватися лише у пошуковій шлеї.

Провідник із собакою на повідку робить вступну доповідь та повідомляє судді про тип позначення свого собаки. Суддя описує ситуацію для запуску собаки та стартовоу зону, до якої провідник може вільно рухатися.

За вказівкою судді провідник отримує від розпорядника тестиування запаховий предмет, що належить прокладальнику маршруту, і проводить знайомство із запахом. Собака має самостійно або по звуковій команді встать на слідовий маршрут у початковій точці та в подальшому слідувати по ньому цілеспрямовано і безперервно.

Якщо собака не може встать на слідовий маршрут, пара може продовжити спроби встать на нього за рахунок відведеного часу. Проте суддя може припинити пошук, якщо стане очевидним, що собака відмовляється від роботи або не спроможний виконати завдання.

Суддя слідує за парою на необхідній дистанції. Провіднику дозволяється призупиняти роботу. Ці паузи робляться за рахунок загального часу на пошук.

Провіднику дозволяється очищати голову свого собаки, його очі та ніс та давати йому воду протягом усієї роботи. Під час позначення будь-який вплив з боку провідника та/або постраждалого заборонений.

Тестиування закінчується, коли знайдений прокладальник маршруту, коли роботу припиняє провідник або суддя, або коли вичерпано час. На завершення провідник робить кінцеву доповідь, а суддя оголошує оцінку.

Оцінювання слідового маршруту

Суддя оцінює постановку на слідовий маршрут, роботу та пропрацювання слідового маршруту, а також самостійне позначення собачою прокладальника маршруту. Правильне керування на старті, пропрацювання лінії слідового маршруту та уважне ставлення до вуличного руху є необхідною умовою.

Собака має демонструвати позитивну пошукову поведінку. Пропрацювання або утримування запахового слідового маршруту означає, що собака слідує за запаховим слідовим маршрутом послідовно та цілеспрямовано, або, що незалежну пошукову поведінку можна розпізнати протягом усього запахового слідового маршруту.

6.3 Ментрейлінг, рівень В RH-MT B

6.3.1 Вправи	Максимальний результат:	100 балів
Вправа 1: Рух без повідка із групою	15 балів	
Вправа 2: Зміна позиції	15 балів	
Вправа 3: Перетин неприємного матеріалу	15 балів	
Вправа 4: Нестабільна дошка	15 балів	
Вправа 5: Тунель з трубою	15 балів	
Вправа 6: Перенос і передача	10 балів	
Вправа 7: Укладання при відволіканні	15 балів	

6.3.2 Вправа 1 «Рух без повідка із групою»

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.1.

Група людей

Група складається з 4 осіб, 2 з них повинні мати добре соціалізованих собак на повідку (пес і сука). Група рухається по колу за годинниковою стрілкою.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 коротка звукова або візуальна команда для «руху поруч», яка може подаватися для кожного початку руху та зміни темпу.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.5.

Група

Відповідно до розділу 3.3.6.

Оцінювання

Відповідно до розділу 3.3.5.

5.3.3 Вправа 2 «Зміна позиції із жеребкуванням»

15 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.4.

Зміна позиції має бути продемонстрована на столі, послідовність визначається жеребкуванням.

Розмір стола: 100 x 100 см, висота 60 см.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для застрибування та прийняття 1ї позиції;
- 1 звукова та/або візуальна команда для кожної позиції;
- 1 звукова або візуальна команда для підклікання;
- 1 звукова або візуальна команда для основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.8.

Оцінювання

Якщо собака не виходить із тунелю або не фіксується за коміndoю, то вправа оцінюється як «недостатньо».

6.1.10 Вправа 9 «Укладання при відволіканні»**10 балів****Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова або візуальна команда для «укладання»;
- 1 звукова або візуальна команда для «сидання».

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.11.

Собака має спокійно лежати на місці без втручання провідника, поки інший собака виконує вправи 1-8.

Оцінювання

- Якщо собака залишає місце укладання більше ніж на 3 метри після закінчення 4ї вправи собаки, що виступає, вправа оцінюється частково.
- Якщо собака залишає місце укладання більше ніж на 3 метри до завершення 4ї вправи, вправа оцінюється у 0 балів.
- Якщо собака не займає позицію лежачи, а скоріше стоїть або сидить, однак залишається у зоні укладання, то оцінка за вправу знижується на 5 балів.

Відхилення від лінії слідового маршруту не є помилкою, поки собака спроможний самостійно відстежувати продовження поточного сліду.

Якщо собака в якийсь момент втрачає запаховий слідовий маршрут, то пара може спробувати встати на нього знову в останній відомій точці, де був зафіксований запах. Це відбувається за рахунок загального часу на пошук.

Через закручування вітру собака може вловлювати оригінальний запах за кілька метрів від фактичного маршруту слідування прокладальника. Це не є помилкою, допоки собака тримається правильного напрямку маршруту слідування прокладальника. Запах також може розсіюватися по паралельних вулицях і стежках. Слідування за цим варіантом запаху не є помилкою, якщо собака таким чином знаходить прокладальника маршруту.

Наприклад, якщо прокладальник маршруту повертає ліворуч на перехресті, а потім праворуч на наступну вулицю, допускається, що собака спочатку проходить прямо вперед, а потім вловлює запах зліва з наступної вулиці і слідує за ним. На місцях злиття вулиць та перехрестя, запах слідового маршруту може зноситися на шляхи між вулицями. Собака може дослідити кожен з них окремо, поки не знайде шлях, яким пішов прокладальник, та зможе продовжити рух по його слідовому маршруту.

Крім того, на кутах запах прокладальника маршруту може зноситися прямо вперед, особливо якщо переважає попутний вітер. Внаслідок цього, собака може шукати вдалини від кутової точки. Якщо собака шукає занадто далеко від повороту та провідник зрозумів це, він може призупинити пошук.

Погіршення роботи через недостатню витривалість, а також зниження пошукової мотивації (протягом роботи менша зацікавленість та/або потребує неодноразового заохочення до роботи) впливає на оцінку.

Швидкість та положення носа є другорядними, та не впливають на оцінювання та позитивність проходження тесту. Провідник має бути спроможним оцінити свою швидкість пошуку враховуючи інтенсивність вуличного руху та правила безпеки.

Оцінювання позначення

Оцінюється, чи собака одразу і без будь-якого впливу провідника знаходить та чітко визначає прокладальника маршруту. Використовуючи жестові та голосові сигнали провідник має чітко показати судді, що його собака виконує позначення. Якщо собака не виконує позначення, неоднозначно позначає прокладальника, або вказує на неправильну особу, тест вважається не пройденим.

Будь-яке турбування собакою прокладальника маршруту відповідно знижує оцінку.

4 Слухняність та спрітність, рівень V (розділ В)

4.1 Попереднє тестиування RH-F V, RH-FL V, RH-T V

4.1.1 Вправи

Максимальний результат:

Вправа 1: Рух на повідку	100 балів
Вправа 2: Прохід через групу людей	10 балів
Вправа 3: Укладання з підкликанням	10 балів
Вправа 4: Зміна позиції	15 балів
Вправа 5: Укладання при відволіканні	10 балів
Вправа 6: Перенос і передача	10 балів
Вправа 7: Перетин неприємного матеріалу	15 балів
Вправа 8: Тунель з трубою	10 балів
Вправа 9: Прохід дерев'яної дошки підвищеної жорсткості	10 балів

4.1.2 Вправа 1 «Рух на повідку»

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова або візуальна команда для «руху поруч» дозволена для кожного початку руху та зміни темпу.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.5.

Оцінювання

Відповідно до розділу 3.3.5.

4.1.3 Вправа 2 «Прохід через групу людей»

10 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.2.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова або візуальна команда для «руху поруч» може подаватися для кожного початку руху.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.6.

Оцінювання

Відповідно до розділу 3.3.6.

4.1.4 Вправа 3 «Укладання з підкликанням»

10 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.3.

Початкову точку визначає суддя.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для «рух поруч»;

Оцінювання

- Якщо собака зістрибне з перешкоди у першій її половині, то вправа оцінюється в 0 балів.
- Якщо собака зістрибне з перешкоди після першої її половини, то вправа оцінюється як «недостатньо»;
- Не впевнена та/або нерішуча поведінка, або недостатня координація відповідно знижують оцінку.

6.1.8 Вправа 7 «Драбина»

10 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.7 та розділу 2.4.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для «піднятися»;
- 1 звукова або візуальна команда для основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.18.

Оцінювання

- Якщо собака зістрибне у першій її половині, то вправа оцінюється в 0 балів;
- Якщо собака зістрибне після першої половини, то вправа оцінюється як «недостатньо»;
- Якщо собака зістрибне після останньої перекладини-сходинки, вправа може бути оцінена лише як максимальне «задовільно»;
- Якщо собака провалюється між сходинками, але може самостійно і без допомоги повернутися на драбину, то вправа оцінюється як «недостатньо»;
- окремі наступання на бокові планки драбини відповідно знижують оцінку;
- Якщо собака більшу частину драбини йде по бокових планках або демонструє сильну невпевненість, то вправа оцінюється як «недостатньо».

6.1.9 Вправа 8 «Тунель з трубою»

10 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.8 та розділу 2.4.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для «пройти наскрізь»;
- 1 звукова або візуальна команда для «зафіксуватися»;
- 1 звукова або візуальна команда для основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.13.

6.1.6 Вправа 5 «Керування на відстані»**10 балів****Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.5 та розділу 2.4.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для «добігти до розмітки в центрі»;
- 1 звукова команда для «зафіксуватися»;
- 1 звукова та/або візуальна команда для кожного відправлення до кожного стола;
- 1 звукова команда для кожного застрибування та фіксації на кожному столі;
- 1 звукова або візуальна команда для підкликання;
- 1 звукова або візуальна команда для основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.16.

Оцінювання

Якщо собака не добіг до розмітки в центрі або до стола; якщо не було дотримано вказаної послідовності столів; то вправа оцінюється як «недостатньо».

Якщо провідник залишив своє місце, вправа оцінюється як «недостатньо».

6.1.7 Вправа 6 «Гойдалка»**10 балів****Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.9 та розділу 2.4.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для «піднятися»;
- 1 звукова команда для «зупинитися на місці»;
- 1 звукова або візуальна команда для кожного «продовжити рух».

Виконання

Провідник із собакою без повідка приймає основне положення перед гойдалкою.

За звуковою та/або візуальною командою для «піднятися» собака має зайти на рухому дошку по вхідному трапу та негайно «зупинитися» за звуковою командою.

За вказівкою судді, провідник підходить до боку собаки, подає звукову або візуальну команду для «продовжити рух», супроводжує собаку до кінця рухомої дошки та зупиняється там.

За вказівкою судді, провідник подає собаці звукову або візуальну команду для «продовжити рух», а собака спускається з перешкоди за допомогою вихідного трапу.

Разом із собакою провідник робить кілька кроків після перешкоди, там він зупиняється, а собака самостійно приймає основне положення.

Собака має пройти по всій довжині дошки, не демонструючи жодного остраку та бажання зістрибнути.

- 1 звукова та/або візуальна команда для «лежати»;
- 1 звукова та/або візуальна команда для «підкликання»;
- 1 звукова та/або візуальна команда для «основне положення».

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.7.

Оцінювання

Якщо собака сідає або встає після звукової або візуальної команди для «лежати», оцінка знижується на 5 балів.

4.1.5 Вправа 4 «Зміна позиції»**15 балів****Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.4.

Зміна позиції має бути продемонстрована на столі.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для застрибування та фіксації;
- 1 звукова та/або візуальна команда для кожної позиції;
- 1 звукова або візуальна команда для підкликання;
- 1 звукова або візуальна команда для основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.8.

Оцінювання

- Якщо собака не приймає позицію, то оцінка за цю частину вправи зменшується на 4 бали;
- Якщо собака передчасно зістрибує зі столу, то вправа оцінюється як «недостатньо».

4.1.6 Вправа 5 «Укладання при відволіканні»**10 балів****Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова або візуальна команда для «укладання»;
- 1 звукова або візуальна команда для «сидання».

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.11.

Собака має спокійно лежати без втручання провідника, поки інший собака виконує вправи 1-4. Після завершення виконання 4ї вправи іншою парою, провідник за вказівкою судді завершує цю вправу. Поки другий собака виконує інші вправи, провідник залишається зі своїм собакою у зоні укладання або на визначеному суддею місці. У цей час собаку можна взяти на повідок.

Оцінювання

Якщо собака залишає місце укладання більше ніж на 3 метри після закінчення 2ї вправи собаки, що виступає, вправа оцінюється як «недостатньо».

Якщо собака залишає місце укладання більше ніж на 3 метри до завершення 2ї вправи, вправа оцінюється у 0 балів.

Якщо собака не займає позицію лежачи, а скоріше стоїть або сидить, однак залишається у зоні укладання, то оцінка за вправу знижується на 5 балів.

4.1.7 Вправа 6 «Перенос і передача»**10 балів****Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.5.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова та/або візуальна команда для застрибування на стіл із основного положення та 1 звукова або візуальна команда для прийняття кінцевого основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.10.

Оцінювання

Якщо собака зістрибує під час переносу, то вправа буде оцінюватися як «недостатньо».

4.1.8 Вправа 7 «Перетин неприємного матеріалу»**15 балів****Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова або візуальна команда для руху.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.12.

Оцінювання

Якщо собака вийде із зони не досягши її кінця, то вправа оцінюється як «недостатньо».

4.1.9 Вправа 8 «Тунель з трубою»**10 балів****Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.8 та розділу 2.4.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для «пройти наскрізь»;
- 1 звукова або візуальна команда для «зафіксуватися»;
- 1 звукова або візуальна команда для основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.13.

Позиції

Сидіти, лежати, стояти.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.15.

Оцінювання

Якщо собака приймає позицію відмінну від потрібної, оцінка знижується на 4 бали за кожну.

6.1.4 Вправа 3 «Апортування на рівній поверхні»**10 балів****Зона виконання**

Початкову точку визначає суддя.

Предмет

Предмет, який надається відповідно до розділу 2.4.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова або візуальна команда для кожної дії:

- апортування;
- віддавання предмету;
- кінцеве основне положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.9.

Оцінювання

Якщо провідник зміщується зі свого місця до завершення вправи, то вправа оцінюється в 0 балів.

6.1.5 Вправа 4 «Перенос і передача»**10 балів****Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.6.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова та/або візуальна команда для застрибування на стіл з основного положення;

1 звукова або візуальна команда для підклікання;

1 звукова або візуальна команда для прийняття кінцевого основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.10.

Оцінювання

Якщо собака зістрибує під час переносу, то вправа буде оцінюватися як «недостатньо».

Якщо собака, після опускання на землю, залишає помічника до вказівки судді, то вправа може бути оцінена лише як максимальне «задовільно».

6 Слухняність та спрітність, рівень В (розділ В)

6.1 Слід, природне середовище, завал, рівень В RH-F B, RH-FL B, RH-T B

6.1.1 Вправи Максимальний результат:

100 балів

Вправа 1: Рух без повідка із групою	15 балів
Вправа 2: Контроль на відстані	15 балів
Вправа 3: Апортuvання на рівній поверхні	10 балів
Вправа 4: Перенос і передача	10 балів
Вправа 5: Керування на відстані	10 балів
Вправа 6: Гойдалка	10 балів
Вправа 7: Драбина	10 балів
Вправа 8: Тунель	10 балів
Вправа 9: Укладання при відволіканні	10 балів

15 балів

6.1.2 Вправа 1 «Рух без повідка із групою»

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.1.

Група людей

Група складається з 4 осіб, 2 з них повинні мати добре соціалізованих собак на повідку (пес і сука). Група рухається по колу за годинниковою стрілкою.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 коротка звукова або візуальна команда для «руху поруч», яка може подаватися для кожного початку руху та зміни темпу.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.5.

Група

Відповідно до розділу 3.3.6.

Оцінювання

Відповідно до розділу 3.3.5.

6.1.3 Вправа 2 «Контроль на відстані»

15 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.7.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова команда для «рух поруч»;
- 1 звукова команда для «сидіти»;
- 1 звукова команда для «підкликання»;
- 1 звукова та/або візуальна команда для «укладання»;
- 1 звукова та/або візуальна команда для «стояти»;
- 1 звукова для «підкликання»;
- 1 звукова або візуальна команда для основного положення.

Оцінювання

Якщо собака не виходить із тунелю або не фіксується за звуковою комідою, то вправа оцінюється як «недостатньо».

4.1.10 Вправа 9 «Прохід дерев'яної дошки підвищеної жорсткості» 10 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.2.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для «піднятися»;
- 1 звукова команда для «зупинитися на місці»;
- 1 звукова команда для «продовжити рух».

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.14.

Оцінювання

Якщо собака зістрибне з дошки у першій її половині, то вправа оцінюється в 0 балів.

Якщо собака зістрибне з дошки після першої її половини, то вправа оцінюється як «недостатньо».

4.3 Попереднє тестиування RH-MT V

4.3.1 Вправи Максимальний результат:

100 балів

Вправа 1: Рух на повідку	15 балів
Вправа 2: Прохід через групу людей	15 балів
Вправа 3: Зміна позиції	15 балів
Вправа 4: Укладання при відволіканні	15 балів
Вправа 5: Перетин неприємного матеріалу	15 балів
Вправа 6: Прохід дерев'яної дошки підвищеної жорсткості	10 балів
Вправа 7: Перенос і передача	15 балів

4.3.2 Вправа 1 «Рух на повідку»

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова або візуальна команда для «руху поруч» дозволена для кожного початку руху та зміни темпу.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.5.

Оцінювання

Відповідно до розділу 3.3.5.

4.3.3 Вправа 2 «Прохід через групу людей»

15 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.2.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова або візуальна команда для «руху поруч» може подаватися для кожного початку руху.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.6.

Оцінювання

Відповідно до розділу 3.3.6.

4.3.4 Вправа 3 «Зміна позиції»

15 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.4.

Зміна позиції має бути продемонстрована на столі.

Розмір стола: 100 x 100 см, висота 60 см.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для застрибування та фіксації;
- 1 звукова та/або візуальна команда для кожної позиції;
- 1 звукова або візуальна команда для підклікання;
- 1 звукова або візуальна команда для основного положення.

5.3.7 Вправа 6 «Перенос і передача»

15 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.6.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова та/або візуальна команда для застрибування на стіл з основного положення
1 звукова або візуальна команда для підклікання,
1 звукова або візуальна команда для кінцевого основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.10.

Оцінювання

Якщо собака зістрибує під час переносу, то вправа буде оцінюватися як «недостатньо».

Якщо собака, після опускання на землю, залишає помічника до вказівки судді, то вправа може бути оцінена лише як максимальне «задовільно».

5.3.8 Вправа 9 «Укладання при відволіканні»

15 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова або візуальна команда для «укладання»;
- 1 звукова або візуальна команда для «сидання».

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.11.

Собака має спокійно лежати на місці без втручання провідника, поки інший собака виконує вправи 1-6.

Оцінювання

- Якщо собака залишає місце укладання більше ніж на 3 метри після закінчення 3ї вправи собаки, що виступає, вправа оцінюється частково.
- Якщо собака залишає місце укладання більше ніж на 3 метри до завершення 3ї вправи, вправа оцінюється у 0 білів.
- Якщо собака не займає позицію лежачи, а скоріше стоїть або сидить, однак залишається у зоні укладання, то оцінка за вправу знижується на 5 балів.

- Якщо собака передчасно зістрибує зі столу, то вправа оцінюється як «недостатньо».

5.3.4 Вправа 3 «Перетин неприємного матеріалу»

15 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова або візуальна команда для руху.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.12.

Оцінювання

- Нерішучий та не впевнений прохід по зоні відповідно знижує оцінку за вправу;
- Якщо собака вийде із зони не досягши її кінця, то вправа оцінюється як «недостатньо».

5.3.5 Вправа 4 «Прохід дерев'яної дошки підвищеної жорсткості»

10 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.2.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова або візуальна команда для «піднятися»;
- 1 звукова або візуальна команда для «зупинитися на місці»;
- 1 звукова або візуальна команда для «продовжити рух».

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.14.

Оцінювання

Якщо собака зістрибне з дошки у першій половині, то вправа оцінюється в 0 балів.

Якщо собака зістрибне з дошки після першої її половини, то вправа оцінюється як «недостатньо».

5.3.6 Вправа 5 «Тунель з трубою»

15 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.8.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для «пройти наскрізь»;
- 1 звукова або візуальна команда для «зафіксуватися»;
- 1 звукова або візуальна команда для основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.13.

Оцінювання

Якщо собака не виходить із тунелю або не фіксується за коміndoю, то вправа оцінюється як «недостатньо».

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.8.

Оцінювання

- Якщо собака не приймає позицію, то оцінка за цю частину вправи зменшується на 4 бали;
- Якщо собака передчасно зістрибує зі столу, то вправа оцінюється як «недостатньо».

4.3.5 Вправа 4 «Укладання при відволянні»

15 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова або візуальна команда для «укладання»;
- 1 звукова або візуальна команда для «сидання».

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.11.

Собака має спокійно лежати на місці без втручання провідника, поки інший собака виконує вправи 1-3.

Після завершення виконання 3ї вправи іншою парою, провідник за вказівкою судді завершує цю вправу.

Поки другий собака виконує інші вправи, провідник залишається зі своїм собакою у зоні укладання або на визначеному суддею місці. У цей час собаку можна взяти на повідок.

Оцінювання

Якщо собака залишає місце укладання більше ніж на 3 метри після закінчення 2ї вправи собаки, що виступає, вправа оцінюється як «недостатньо».

Якщо собака залишає місце укладання більше ніж на 3 метри до завершення 2ї вправи, вправа оцінюється у 0 білів.

Якщо собака не займає позицію лежачи, а скоріше стоїть або сидить, однак залишається у зоні укладання, то оцінка за вправу знижується на 5 балів.

4.3.6 Вправа 5 «Перетин неприємного матеріалу»

15 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова або візуальна команда для руху.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.12.

Оцінювання

Якщо собака вийде із зони не досягши її кінця, то вправа оцінюється як «недостатньо».

4.3.7 Вправа 6 «Прохід дерев'яної дошки підвищеної жорсткості»   10 балів**Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.2.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова або візуальна команда для «піднятися»;
- 1 звукова або візуальна команда для «зупинитися на місці»;
- 1 звукова або візуальна команда для «продовжити рух».

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.14.

Оцінювання

Якщо собака зістрибне з дошки у першій її половині, то вправа оцінюється в 0 балів.

Якщо собака зістрибне з дошки після першої її половини, то вправа оцінюється як «недостатньо».

4.3.8 Вправа 7 «Перенос і передача»   15 балів**Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.5.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова та/або візуальна команда для застрибування на стіл із основного положення та 1 звукова або візуальна команда для прийняття кінцевого основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.10.

Оцінювання

Якщо собака зістрибує під час переносу, то вправа буде оцінюватися як «недостатньо».

5.3 Ментрейлінг, рівень А RH-MT A**5.3.1 Вправи   Максимальний результат: 100 балів**

Вправа 1: Рух без повідка із групою	15 балів
Вправа 2: Зміна позиції	15 балів
Вправа 3: Перетин неприємного матеріалу	15 балів
Вправа 4: Прохід дерев'яної дошки підвищеної жорсткості	10 балів
Вправа 5: Тунель з трубою	15 балів
Вправа 6: Перенос і передача	15 балів
Вправа 7: Укладання при відволіканні	15 балів

5.3.2 Вправа 1 «Рух без повідка із групою» 15 балів**Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.1.

Група людей

Група складається з 4 осіб, 2 з них повинні мати добре соціалізованих собак на повідку (пес і сука). Група рухається по колу за годинниковою стрілкою.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 коротка звукова або візуальна команда для «руху поруч», яка може подаватися для кожного початку руху та зміни темпу.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.5.

Оцінювання

Відповідно до розділу 3.3.5.

Група

Відповідно до розділу 3.3.6.

5.3.3 Вправа 2 «Зміна позиції» 15 балів**Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.4.

Зміна позиції має бути продемонстрована на столі.

Розмір стола: 100 x 100 см, висота 60 см.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для застрибування та фіксації;
- 1 звукова та/або візуальна команда для кожної позиції;
- 1 звукова або візуальна команда для підкликання;
- 1 звукова або візуальна команда для основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.8.

Оцінювання

- Якщо собака не приймає позицію, то оцінка за цю частину вправи зменшується на 4 бали;

- Якщо собака зістрибне після останньої перекладини-сходинки, вправа може бути оцінена як «задовільно»;
- Якщо собака провалюється між сходинками, але може самостійно і без допомоги повернутися на драбину, то вправа оцінюється як «недостатньо»;
- окрім наступання на бокові планки драбини відповідно знижують оцінку.
- Якщо собака більшу частину драбини йде по бокових планках або демонструє сильну невпевненість, то вправа оцінюється як «недостатньо».

5.1.9 Вправа 8 «Тунель з трубою»

10 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.8 та розділу 2.4.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для «пройти наскрізь»;
- 1 звукова або візуальна команда для «зафіксуватися»;
- 1 звукова або візуальна команда для основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.13.

Оцінювання

Якщо собака не виходить із тунелю або не фіксується за коміndoю, то вправа оцінюється як «недостатньо».

5.1.10 Вправа 9 «Укладання при відволіканні»

10 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова або візуальна команда для «укладання»;
- 1 звукова або візуальна команда для «сидання».

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.11.

Собака має спокійно лежати на місці без втручання провідника, поки інший собака виконує вправи 1-8.

Оцінювання

- Якщо собака залишає місце укладання більше ніж на 3 метри після закінчення 4ї вправи собаки, що виступає, вправа оцінюється частково.
- Якщо собака залишає місце укладання більше ніж на 3 метри до завершення 4ї вправи, вправа оцінюється у 0 балів.
- Якщо собака не займає позицію лежачи, а скоріше стоїть або сидить, однак залишається у зоні укладання, то оцінка за вправу знижується на 5 балів.

5 Слухняність та спритність, рівень А (розділ В)

5.1 Слід, природне середовище, завал, рівень А RH-F A, RH-FL A, RH-T A

5.1.1 Вправи Максимальний результат: 100 балів

Вправа 1: Рух без повідка із групою	15 балів
Вправа 2: Контроль на відстані	15 балів
Вправа 3: Апортування на рівній поверхні	10 балів
Вправа 4: Перенос і передача	10 балів
Вправа 5: Керування на відстані	10 балів
Вправа 6: Нестабільна дошка	10 балів
Вправа 7: Драбина	10 балів
Вправа 8: Тунель	10 балів
Вправа 9: Укладання при відволіканні	10 балів

5.1.2 Вправа 1 «Рух без повідка із групою» 15 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.1.

Група людей

Група складається з 4 осіб, 2 з них повинні мати добре соціалізованих собак на повідку (пес і сука). Група рухається по колу за годинниковою стрілкою.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 коротка звукова або візуальна команда для «руху поруч», яка може подаватися для кожного початку руху та зміни темпу.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.5.

Група

Відповідно до розділу 3.3.6.

Оцінювання

Відповідно до розділу 3.3.5.

5.1.3 Вправа 2 «Контроль на відстані» 15 балів

Зона виконання

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.7.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова команда для «рух поруч»;
- 1 звукова команда для «сидіти»;
- 1 звукова команда для «підклікання»;
- 1 звукова та/або візуальна команда для «укладання»;
- 1 звукова або візуальна команда для «підклікання»;
- 1 звукова або візуальна команда для «основне положення».

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.15.

Оцінювання

Відповідно до розділу 3.3.15.

Якщо собака приймає позицію відмінну від потрібної, оцінка знижується на 6 балів за кожну.

5.1.4 Вправа 3 «Апортування на рівній поверхні»**10 балів****Зона виконання**

Початкову точку визначає суддя.

Предмет

Предмет, який надається відповідно до розділу 2.4.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова або візуальна команда для кожної дії:

- основного положення на початку та в кінці;
- апортування;
- віддавання предмету.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.9.

Оцінювання

Якщо провідник зміщується зі свого місця до завершення вправи або собака не приносить предмет, то вправа оцінюється в 0 балів.

5.1.5 Вправа 4 «Перенос і передача»**10 балів****Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 10.6.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова та/або візуальна команда для застрибування на стіл з основного положення, 1 звукова або візуальна команда для підкликання, 1 звукова або візуальна команда для прийняття кінцевого основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.10.

Оцінювання

Якщо собака зістрибує під час переносу, то вправа буде оцінюватися як «недостатньо».

Якщо собака, після опускання на землю, залишає помічника до вказівки судді, то вправа може бути оцінена лише як максимальне «задовільно».

5.1.6 Вправа 5 «Керування на відстані»**10 балів****Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.5 та розділу 2.4.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

1 звукова та/або візуальна команда для «добігти до розмітки в центрі»;

1 звукова або візуальна команда для «застрибати»;

1 звукова та/або візуальна команда для кожного відправлення до кожного з трьох столів;

1 звукова команда для кожного застрибування та фіксації на кожному столі;

1 звукова або візуальна команда для підкликання;

1 звукова або візуальна команда для основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.16.

Оцінювання

Якщо собака не добіг до розмітки в центрі; якщо не було дотримано заявленої провідником послідовності столів; або якщо провідник залишив своє місце, вправа оцінюється як «недостатньо».

5.1.7 Вправа 6 «Нестабільна дошка»**10 балів****Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.6 та розділу 2.4.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для «піднятися»;
- 1 звукова команда для «зупинитися на місці»;
- 1 звукова або візуальна команда для кожного «продовжити рух».

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.17.

Оцінювання

- Якщо собака зістрибне з перешкоди у першій її половині, то вправа оцінюється в 0 балів.
- Якщо собака зістрибне з перешкоди після першої її половини, то вправа оцінюється як «недостатньо».

5.1.8 Вправа 7 «Драбина»**10 балів****Зона виконання**

Місце та виконання відповідно до ескізу 20.7 та розділу 2.4.1.

Дозволені звукові/візуальні команди

- 1 звукова та/або візуальна команда для «піднятися»;
- 1 звукова команда для основного положення.

Виконання

Відповідно до розділу 3.3.18.

Оцінювання

- Якщо собака зістрибне у першій її половині, то вправа оцінюється в 0 балів;
- Якщо собака зістрибне після першої половини, то вправа оцінюється як «недостатньо»;